

1. Oksigen, azot, karbon və fosforun ən çox dövr etdiyi mühit hansıdır ?

- okean yatağı
- üst mantiya
- ✓ ekosistem
- termosfera
- biogeosenoz

2. Əhəng və təbaşir süxurlarının yaratdığı kalsium-karbonat birləşmələrinin yaranma mənbəyi nədir ?

- bitkilərin çürüntüləri
- püskürmə materialları
- ✓ mikroorqanizmlərin skeletləri
- maqmatik kütlələr
- üzvi faydalı qazıntılar

3. Mikroorqanizmlər bitkilər, heyvanlar torpağı hansı xassələrini formalaşdırır? (Çəki: 1)

- ✓ strukturunu və kimyəviliyini
- nəmliyini və hidroskopliyini
- səskeçirmə və səsudmasını
- məsaməliyini və nəmliyini
- müqavimətini və keçiriciliyini

4. Bitkilərdə fotosintez prosesini hansı enerji həyata keçirir? (Çəki: 1)

- ✓ günəş enerjisi
- elektrik enerjisi
- səs enerjisi
- optik enerjisi
- maqnit enerjisi

5. Günəş enerjisi yerdə hansı prosesin əsasını təşkil edir? (Çəki: 1)

- foto keçiriciliyin
- foto müqavimətin
- ✓ fotosintezin
- fotodumanın
- foto dissosiasiyanın

6. İnsanın öz iqtisadi, hərbi, mədəni maraqlarını təmin etmək məqsədilə onu əhatə edən xarici mühitə təsirlərinə nə deyilir. (Çəki: 1)

- bioloji təsirlər
- qüvvətli təsirlər
- zəif təsirlər
- fiziki təsirlər
- ✓ antropogen təsirlər

7. Tətbiqi ekologiya nəyi öyrənir?

- ✓ Dövlət səviyyəsində təsərrüfat fəaliyyətinin əsas elementi sayılan və təsərrüfat sahələrinin ekoloji təhlükəsizliyinin təminatını öyrənir
- Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri öyrənir
- Müxtəlif populyasiyalara aid olan növlər arasında, onların özləri arasında və ətraf mühit arasında baş verən qarşılıqlı əlaqəni öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Yer qabığının yaradılması, onun fəaliyyətində canlı orqanizmlərin və onların həyat fəaliyyəti məhsullarının rolu olan biosfer haqqında öyrənir

8. Ekologiya nəyi öyrənir?

- √ Ətraf mühitin tarazlığını və bu tarazlığın pozulmasına təsir edən təbii, antropogen və fiziki prosesləri öyrənir
- Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasını öyrənir
- Müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərini öyrənir
- Orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri öyrənir
- Ətraf mühitə təsirinə görə yalnız antropogen təsirləri öyrənir

9. Ümumi və xüsusi bölmələr hansı elmin bölmələridir?

- astronomiya
- sosiologiya
- biologiya
- √ ekologiya
- riyaziyyat

10. Fiziki çirklənməyə aiddir:

- suyun neft, neft məhsulları, pestisidlər sintetik maddələr, yuyucu tozlarla çirklənməsi
- suyun bakteriyalar, mikroblar, göbələklər və başqa mikroorqanizmlərlə çirklənməsi
- suyun kükürd və azot turşularla çirklənməsi
- suyun aeroxolla çirklənməsi
- √ suyun radioaktiv, gil qum, dispers, istilik çirklənməsi

11. Kimyəvi çirklənmə aiddir:

- mexaniki çirklənmə
- istilik, səs – küy, radioaktiv və elektromaqnit çirklənmələr
- √ ağır metallarla, pestisidlərlə, kimyəvi maddələrlə, müxtəlif ərintilərlə baş verən çirklənmələr
- ion çirklənməsi
- optik çirklənmə

12. Fiziki çirklənməyə aiddir:

- optik çirklənmə
- √ istilik, səs – küy, radioaktiv və elektromaqnit çirklənmələr
- ion çirklənməsi
- mexaniki çirklənmə
- bioloji çirklənmə

13. Faktorial ekologiya elmi nəyi öyrənir?

- ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığını
- √ müxtəlif faktorları və onların orqanizmlərə təsir qanunauyğunluqlarını
- müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərini
- orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri
- ətraf mühitə təsirinə görə antropogen təsirlərini

14. Yer kürəsini əhatə edən müxtəlif qaz qatlarında ibarət olan müəyyən qalınlıqlı təbəqə necə adlanır? (Çəki: 1)

- √ atmosfer adlanır
- biosfer adlanır
- litosfer adlanır
- ozonosfer adlanır
- hidrosfer adlanır

15. Çirklənməyə görə obyektləri bir – birindən ayırırlar. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- √ Zavod və fabriklərin çirklənməsi
- yerətrafi kosmik fəzanın çirklənməsi.
- torpağın çirklənməsi

- atmosfer havasının çirklənməsi
- səth və yeraltı suların çirklənməsi

16. Ətraf mühitə təsir xarakterinə görə antropogen təsirlər necə cür olur? (Çəki: 1)

- akustik, bioloji, kimyəvi, mexaniki
- optik, akustik, bioloji mexaniki
- ✓ mexaniki, fiziki, kimyəvi, bioloji
- fiziki, optik, elektrik, bioloji
- kimyəvi, ionlaşdırıcı, bioloji, optik

17. Hansı hallarda insanların ətraf mühitlə qarşılıqlı təsiri baş verir. Hansı cavab düzgün deyil. (Çəki: 1)

- insanların məişət fəaliyyəti proseslərində
- insanların hərbi təsir proseslərində
- ✓ insanların klinik ölüm prosesində
- insanların istehsal fəaliyyəti proseslərində
- insanların həyat fəaliyyəti proseslərində

18. Hansı maddələr ətraf mühiti daha çox çirkləndirir? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- ✓ yeyinti məhsulları
- nuklidlər
- neft və neft məhsulları
- kanserogen maddələr, pestisidlər
- ağır metallar

19. Ətraf mühiti hansı oksidlər daha çox çirkləndirir. Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- ✓ dəmir oksidləri (Fe_xO_y)
- azot oksidləri (N_xO_y)
- karbon oksidləri (CO , CO_2)
- tozlar və karbohidrogenlər (C_xH_x)
- kükürd oksidləri (SO_2 , SO_3)

20. Ağır metallarla, pestisidlərlə, kimyəvi maddələrlə, müxtəlif ərintilərlə baş verən çirklənmələr hansı növ çirklənməyə aiddir? (Çəki: 1)

- ion çirklənməsinə aiddir
- ✓ kimyəvi çirklənməyə aiddir
- optik çirklənməyə aiddir
- səs – küy çirklənməsinə aiddir
- bioloji çirklənməyə aiddir.

21. İstilik, səs – küy, radioaktiv və elektromaqnit çirklənmələr hansı növ çirklənməyə aiddir? (Çəki: 1)

- ✓ fiziki çirklənməyə aiddir
- optik çirklənməyə aiddir
- aerosol çirklənməyə aiddir
- dispers çirklənməyə aiddir.
- mexaniki çirklənməyə aiddir

22. Hansı hadisə ətraf mühitin fiziki – kimyəvi xassələrini, radiasiya səviyyəsini, canlıların yaşama şərtlərini və enerjinin paylanmasını dəyişir? (Çəki: 1)

- ✓ ətraf mühitin çirklənməsi
- ətraf mühitin stabilləşməsi
- ətraf mühitin saflaşdırılması
- ətraf mühitin temperaturunun dəyişməsi
- ətraf mühitin təmizlənməsi

23. Təsir müddətinə görə antropogen təsirlər necə cür olur? (Çəki: 1)
- √ uzunmüddətli və qısa müddətli
  - saat və ay müddətlikdə
  - il və ay müddətlikdə
  - uzun sürən və qısa müddətli
  - sonsuz və ani müddətli
24. Təsir sahəsinə görə antropogen təsirlər necə cür olur? (Çəki: 1)
- √ geniş sahəli, kiçik sahəli
  - nöqtəvi, dar sahəli
  - müstəvi sahəli, çevrə sahəli
  - portik, parabolik
  - dairəvi, kürəvarı
25. Ekologiyaların fikrincə insanın ekoloji proseslərə təsiri əsasən hansı istiqamətlərdə olur. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- heyvanlarda və bitkilərdə genetik dəyişiklərin baş verməsi.
  - bioloji dövrənin məhdudlaşdırılması
  - zəhərli tullantıların miqdarının artması
  - ekosistemlərə yeni növlərin daxil edilməsi
  - √ yeni ekosistemlərin yaranması
26. İnsan onu əhatə edən ətraf mühitə hansı növ təsirləri göstərə bilər? (Çəki: 1)
- √ fiziki, kimyəvi, bioloji
  - optik, fiziki, şüalanma
  - ionlaşma, səs-küy, istilik
  - dalğalı, mexaniki, optik
  - mexaniki, istilik akustik
27. İnsanın öz iqtisadi, hərbi, mədəni maraqlarını təmin etmək məqsədilə onu əhatə edən xarici mühitə təsirlərinə nə deyilir. (Çəki: 1)
- √ antropogen təsirlər
  - fiziki təsirlər
  - qüvvətli təsirlər
  - zəif təsirlər
  - bioloji təsirlər
28. Uzun illər biosferdə baş verən təkamül prosesləri nəticəsində hansı sistemlər formalaşmışdır? (Çəki: 1)
- √ ekosistemlər formalaşmışdır
  - biotoplar formalaşmışdır
  - ətraf mühit formalaşmışdır
  - canlı orqanizmlər formalaşmışdır.
  - biosenoqlar formalaşmışdır
29. Əmək fəaliyyəti prosesində işçilərin həyat təhlükəsizliyini və sağlamlığını təmin edən sistemə neçə adlanır? (Çəki: 1)
- √ əməyin təhlükəsizliyi
  - insanların təhlükəsizliyi
  - sağlamlığın təhlükəsizliyi
  - məişətin təhlükəsizliyi
  - texnikanın təhlükəsizliyi
30. Təbii sərvətlərdən səmərəli istifadəyə, təbii mühitin vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilən dövlət və cəmiyyət tərəfindən təşkil olunmuş sistemə nə deyilir? (Çəki: 1)
- √ ətraf təbii mühitin mühafizəsi

- atmosferin mühafizəsi
- kosmik fəzanın mühafizəsi
- hidrosferin mühafizəsi
- okeanların mühafizəsi

31. Litosfer, hidrosfer, atmosfer, biosfer, yerətrafi kosmik fəza da daxil olmaqla insanların və digər canlıların məskəni və fəaliyyət sahəsi neçə adlanır? (Çəki: 1)

- √ ətraf təbii mühit adlanır
- sərbəst mühit adlanır
  - azad mühit adlanır
  - sinekal mühit adlanır
  - antropogen mühit adlanır

32. Dövlət səviyyəsində təsərrüfat fəaliyyətinin əsas elementi sayılan və təsərrüfat sahələrinin ekoloji təhlükəsizliyinin təminatını tələb edən sahə ümumi ekologiyanın hansı bölməsidir? (Çəki: 1)

- √ tətbiqi ekologiya
- insan ekologiyası
  - mühəndis ekologiyası
  - toplum ekologiyası
  - ümumi ekologiya

33. Yer qabığının yaradılması, onun fəaliyyətində canlı orqanizmlərin və onların həyat fəaliyyəti məhsullarının rolu olan biosfer haqqında ali dərəcəli elm neçə adlanır? (Çəki: 1)

- √ qlobal ekologiya
- tətbiqi ekologiya
  - nəzəri ekologiya
  - toplum ekologiyası
  - mühəndis ekologiyası

34. Kanserojen maddələrdən hansı maddə ətraf mühiti daha çox çirkləndirir və canlıların həyat tərzində böyük dəyişikliklər yaradır? (Çəki: 1)

- √ benzopren maddəsi
- üzvi maddələr
  - pestisidlər
  - karbohidrogenlər
  - turşular

35. Ətraf mühitə canlıların və insanların sağlamlığına mənfi təsir göstərə biləcək qədər maddələrin daxil olmasına nə deyilir? (Çəki: 1)

- √ ətraf mühitin çirklənməsi
- ətraf mühitin sağlamlaşması
  - ətraf mühitin pozulması
  - ətraf mühitin şəffaflaşması
  - ətraf mühitin təmizlənməsi

36. Ətraf mühiti çirkləndirən maddələr hansı aqrekat halında olurlar? (Çəki: 1)

- √ bərk, maye, qaz, toz halında
- maye, buxar, toz, bərk halında
  - bərk, kristal, amorf, toz halında
  - buz, qaz, maye, suspenziya halında
  - buxar, buz, qaz, toz halında

37. Ətraf mühitə təsirinə görə antropogen təsirlər necə qruplaşdırılır? (Çəki: 1)

- √ birbaşa və dolayısı
- bilavasitə və ayrılıqda

- birbaşa və ayrı – ayrı
- bütöv və tam
- tam və birbaşa

38. Antropogen parnik effektində müəyyən rol oynayan karbon birləşməsi hansıdır?

- ✓ metan qazı
- karbon 4-oksüd
- hidrokarbonat
- karbon 2-oksüd
- dəm qazı

39. Hidrogen və oksigenlə birləşərək bitkilər tərəfindən daha yaxşı mənimsənilən atmosfer qazı hansıdır ?

- ✓ azot
- karbon
- helium
- kükürd
- oksigen

40. Təbii və antropogen çirkləndiricilər hansı çirkləndiricilərə aiddir?

- hidrosfer
- biosfer
- ✓ atmosfer
- litosfer
- ionsfer

41. Atmosfer havasının 20, 95% - ni nə təşkil edir?

- azot
- dəmir
- metan
- karbon
- ✓ oksigen

42. Atmosfer havasının 78-80% - ni nə təşkil edir?

- dəmir
- metan
- oksigen
- ✓ azot
- karbon

43. Atmosferdə əsasən necə smoq hadisəsi müşahidə olunur? (Çəki: 1)

- mürəkkəb və sad smoq
- ✓ adı və fotokimyəvi smoq
- xlorlu və karbonlu smoq
- buxarlı və karbonlu smoq
- adı və mürəkkəb smoq

44. Bütün sənaye şəhərlərində havanın çox çirklənməsi nəticəsində hansı hadisə baş verir? (Çəki: 1)

- işıqlanma hadisəsi
- buzlaşma hadisəsi
- buxarlanma hadisəsi
- yanğın hadisəsi
- ✓ smoq hadisəsi

45. Hansı müəssisələr atmosferi aerozolla çirkləndirən əsas mənbələr hesab olunur? (Çəki: 1)
- ✓ metallurgiya müəssisələri
  - kimya müəssisələri
  - neft emalı müəssisələri
  - elektrik enerjisi istehsal edən müəssisələr
  - yeyinti müəssisələri
46. Hansı növ smog qatı qeyri – şəffaf tüstü şəklində olur? (Çəki: 1)
- fotokimyəvi smog
  - mexaniki smog
  - turşulu smog
  - qələvi smog
  - ✓ adi smog
47. Avtomobil nəqliyyatı tərəfindən atmosferin çirklənməsinin qarşısını almaqla hansı növ smoqnu əmələ gəlməsinin qarşısı alınır? (Çəki: 1)
- adi smog
  - turşulu smog
  - qələvi smog
  - ✓ fotokimyəvi smog
  - texnogen smog
48. Fotokimyəvi smoqu avtomobilin tullantısı olan işlənmiş qazların tərkibindəki hansı qazlar günəş şüalarının təsirindən yara bilər? (Çəki: 1)
- Fe_2O və Fe_2O_3
  - ✓ N_2O və CO
  - NO_2 və CO_2
  - SiO və PbO
  - CaO və AgO
49. Atmosferdə asılı halda olan hansı ölçülü bərk hissəciklər, orqanizmə daxil olaraq ağ ciyər qovucuqlarında toplanır, selikli qişanı dağıdır? (Çəki: 1)
- 10 mkm
  - 8 mkm
  - 15 mkm
  - 4 mkm
  - ✓ 5 mkm
50. AES – in tullantı qazlarının tərkibində hansı yüklü hissəciklər olur. (Çəki: 1)
- karbohidrogenlər
  - bərk cisimlər
  - metallar
  - ✓ nukliqlər
  - üzvi maddələr
51. Avtomobil nəqliyyatının işlənmiş tullantı qazlarının tərkibindəki hansı oksid canlı aləmi üçün böyük təhlükə yara bilər? (Çəki: 1)
- azot oksidlər
  - kalsium oksidi
  - dəmir oksidi
  - ✓ qurğuşun oksidi
  - kükürd oksidi
52. İES və qazanxanalarda işlədilən hansı yanacaq nisbətən ekoloji təmiz hesab edilir? (Çəki: 1)

- √ qaz yanacağı
- qeyri – üzvi yanacaq
- odun yanacağı
- torf yanacağı
- üzvi yanacaq

53. Atmosferə atılan çirkləndirici maddələrin 90% hansı aqreقات halında olan çirkləndiricilərdir? (Çəki: 1)

- √ qaz şəklində
- buxar şəklində
- maye şəkilində
- bərk şəkilində
- toz şəkilində

54. Bütün antropogen çirkləndiricilər hansı aqreقات halında olur? (Çəki: 1)

- √ bərk, maye qaz
- elastik, qaz, kövrək
- maye, buxar, qatran
- qaz, kövrək, qatran
- maye, qatran, özlü

55. Havada qazların, bərk və maye halında olan müxtəlif maddələrin, həmçinin radioaktiv maddələrin canlı orqanizmlərin həyat şəraitinə mənfi təsir edə biləcək miqdarda olmasına nə deyilir? (Çəki: 1)

- √ atmosfer çirklənməsi deyilir
- suyun çirklənməsi deyilir
- ozon qatının çirklənməsi deyilir
- suyun çirklənməsi deyilir
- litosfer çirklənməsi deyilir

56. Adi smoqun tərkibi hansı çirkləndirici qarışıqlardan ibarətdir? (Çəki: 1)

- √ SO₂, NO₂, CO_x, C_nH_m
- H₂O, CO, CO₂, N₂O₅, AgO
- PbO, Fe₂O₃, HgO, AuO, H₂O
- Al₂O₃, FeO, SiO, CdO, HgO
- CO, CO₂, NaOH, H₂O, C_nH_m

57. Polad istehsalı zamanı atmosferə hansı çirkləndirici maddələr tullanır? (Çəki: 1)

- √ kükürd oksidləri, karbon oksidləri, bərk hissəciklər
- sinz oksidləri, dəmir oksidləri, karbon qazı
- natrium oksidləri, xlor, yod buxarı
- yod buxarı, flor birləşmələri, su buxarı
- xlor birləşmələri, dəmir oksidləri, su buxarı

58. AES – in atmosferi çirkləndirən tullantıları hansılardır. (Çəki: 1)

- √ radioaktiv yod, radioaktiv təsirsiz qazlar, aerosollar
- su buxarı, helinionları, aerosollar
- zing ionları, kalsium, tozlar
- gümüş ionlar, dəniz ionları, su buxarı
- duzlar, hepatit, su buxarı

59. İES və qazanxanalarda maye yanacaq yandırılan zaman atmosferə hansı çirkləndiricilər atılır? (Çəki: 1)

- √ kükürd və azot oksidləri
- karbon və xlor oksidləri
- natrium və fosfor oksidləri

- kalsium və xlor oksidləri
- dəmir və aliminum oksidləri

60. İES, və qazanxanalarda bərk yanacaq yandırılan zaman atmosfərə hansı çirkləndiricilər atılır? (Çəki: 1)

- √ NO₂, SO₂, SO₃, Su buxarı, his qurum, toz
- NH₃, He, HNO₃, Ca(OH)₂, NaOH, CO
- NaOH, Ca₂CO₃, H₂SO₄, HPO₃, Ca(OH)₂
- Ca(OH)₂, Ag₂O₃, NaCl, Fe₂O₃, SO₃, NO
- CO, CO₂, NO₂, Fe₂O₃, NaOH, AgO

61. Atmosfer çirkləndiricilərindən texnogen mənşəli hansı çirkləndirici olduqca təhlükəlidir? (Çəki: 1)

- kül çirkləndiricilər
- üzvi çirkləndiricilər
- qeyri – üzvi çirkləndiricilər
- aerosol çirkləndiricilər
- √ radioaktiv çirkləndiricilər

62. Atmosferi çirkləndirən maddələrdən üstünlük təşkil edənlər hansılardır? (Çəki: 1)

- √ SO₂, SO₃, CO, CO₂, N_xO_y
- NH₃, He, HNO₃, Mg(OH)₂, NaOH
- Ag₂O₃, NaCl, Fe₂O₃, SO₃, NO
- NO, Ci, C_xH_x, CO₂, He, Ar, O₃
- H₂, CO, CO₂, NO, N₂O, Ci, Ar və s.

63. Sabit şəkildə atmosfer havasının tərkib hissəsini əsasən hansı qazlar təşkil edir? (Çəki: 1)

- √ N₂, O₂, CO₂, NO₂, Cr, He, Ar. və s.
- O₃, SO₃, H₂, CO, NO_x, CO₂ və s.
- H₂, CO, CO₂, NO, N₂O, Ci, və s.
- NO, Ci, C_xH_x, CO₂, He, Ar, O₃ və s.
- Fe, Al, Zn, Hg, CO₂, CO, NO₂ və s.

64. Temperaturun dəyişməsinə görə atmosfer neçə təbəqəyə bölünür? (Çəki: 1)

- √ trorosfer, strotosfer, mezosfer, termosfer, ekzosfer
- troposfer, ekzosfer, ionosfer, noosfer, biosfer.
- noosfer, biosfer, mezosfer, troposfer, ionosfer
- ozonosfer, hidrosfer, aerosfer, biosfer, termosfer
- stratosfer. ozonosfer, ekzosfer, biosfer, noosfer

65. Hansı smoqa bəzən London tipli smoq deyirlər? (Çəki: 1)

- √ adi smoqa
- fotokimyəvi smoqa
- qələvi smoqa
- fiziki smoq
- turşulu smoqa

66. Yer səthindən 3000 km hündürlükdən yuxarı fəza necə adlanır? (Çəki: 1)

- √ kosmik fəza adlanır
- litosfer adlanır
- hidrosfer adlanır
- noosfer adlanır
- atmosfer adlanır

67. Atmosfer çirkləndiriciləri necə cür olur? (Çəki: 1)

- √ təbii və antropogen çirkləndiricilər
- isti və soyuq çirkləndiricilər
- mülayim və soyuq çirkləndiricilər
- aktiv və passiv çirkləndiricilər.
- süni və təbii çirkləndiricilər

68. Atmosferin hansı qatında kosmik və antropogen tozlar, su buxarı, azot, oksigen, təsirsiz qazların böyük hissəsi cəmləşmişdir? (Çəki: 1)

- √ troposfer qatında
- mezosfer qatında
- ekzosfer qatında
- strotosfer qatında
- stratosfer qatında

69. Atmosferin hansı qatı su buxarının olmaması ilə xarakterizə olunur? (Çəki: 1)

- √ stratosfer qatı
- kosmik fəza qatı
- mezosfer qatı
- ekzosfer qatı
- troposfer qatı

70. Havada asılı halda olan bərk və maye hissəciklərlə atmosferin çirklənməsi necə adlanır? (Çəki: 1)

- √ aerosol çirklənmə adlanır
- turşulu çirklənmə adlanır
- buxarlı çirklənmə adlanır
- duzlu çirklənmə adlanır
- qələvili çirklənmə adlanır

71. Oksigen atmosfer havasının necə faizini təşkil edir? (Çəki: 1)

- √ 20, 95% - ni
- 17, 3% - ni
- 70, 0,5% - ni
- 23, 5% - ni
- 18, 9% - ni

72. Azot atmosfer havasının neçə faizini təşkil edir? (Çəki: 1)

- √ 78-80% - ni
- 58-60% - ni
- 75-77% - ni
- 70-72% - ni
- 70-72% - ni

73. Bütün atmosfer kütləsinin 90% onun yerin səthinə yaxın hansı km-lik qatında cəmləşmişdir? (Çəki: 1)

- √ 5 km – ilk qatında
- 7 km – ilk qatında
- 10 km – ilk qatında
- 11 km – ilk qatında
- 3 km – ilk qatında

74. Atmosferdə hansı qazların çoxalması parnik effekti nin yaranmasına səbəb olur? (Çəki: 1)

- √ CO₂, CH₄, N-OKSİDLERİ
- Pb₂O₅, CaO, NO₂, O₃
- O₂, N₂O₃, NO

- SO₂, SO₃, CO
- CO, CO₂, NO, N₂O,

75. Stratosfer ozonunun azalmasına atmosferdə ildən – ilə artan hansı maddələrin oksidləri təsir göstərir? (Çəki: 1)

- √ N, S, C, - oksidləri
- Ga, Se, Ag,
- Au, Ag, Hg, - oksidləri
- Ca, Na, K – oksidləri
- Al, Fe, Hg – oksidləri

76. Ozon qatının azalmasına hansı maddələr daha çox təsir göstərir? (Çəki: 1)

- √ xlor - flüor üzvi birləşmələri və ODM
- ammonyak və karbon birləşmələri
- Fe birləşmələri və üzvi sintez maddələri
- Ca birləşmələri və ODM
- Na birləşmələri və neft məhsulları]

77. Neçənci ildə Azərbaycan ozondağıcı maddələrin istifadəsindən mərhələlər üzrə çıxarılmasına dair Vyana konvensiyasını, Monreal protokolunu ratifikasiya etdi. (Çəki: 1)

- √ 1996 – ci ildə
- 1998 – ci ildə
- 1999 – cu ildə
- 1995 - ci ildə
- 1993 – cü ildə

78. Neçənci ildə harada ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalının dayandırılması haqqında protokol imzalandı? (Çəki: 1)

- 2002 – ci ildə Londonda
- 2005 – ci ildə Parisdə
- √ 1997 – ci ildə Monrealda
- 2000 – ci ildə Stokholmda
- 1999 – cu ildə Vyanada

79. Neçənci ildə və harada 56 ölkənin hökumətləri ozon dağıdıcı xlor - flüor üzvi birləşmələrin və digər ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalını 2 dəfə azaltmaq haqqında protokol imzaladılar? (Çəki: 1)

- √ 1987 – ci ildə Monrealda
- 1995 – ci ildə Moskvada
- 1950 – ci ildə, Parisdə
- 1900 - cu ildə, Londonda
- 2000 - ci ildə Berlində

80. Ozonun ən sıx qatı yer səthindən hansı hündürlükdədir? (Çəki: 1)

- √ 20÷25 km
- 15÷18 km
- 18÷26 km
- 19÷23 km
- 13÷17 km

81. Hansı təbəqə günəşin ultrabənövşəyi radiasiyasının böyük bir qismini udaraq, yer kürəsində canlı orqanizmləri radiasiyanın məhvedici təsirindən qoruyur? (Çəki: 1)

- kosmik təbəqə
- bulud təbəqəsi
- √ ozon təbəqəsi
- troposfer təbəqəsi

- mezosfer təbəqəsi

82. Atmosferin qlobal çirklənməsinin başlıca nəticəsindən biri hansı hadisənin baş verməsidir. (Çəki: 1)

- ✓ istixana effektinin
- turş yağışların
- suların qalxmasının
- səhrələşmə hadisəsinin
- smog hadisəsinin

83. fotokimyəvi smog

- qələvi smog
- turşulu smog
- tosgen smogu
- ✓ adi smog

84. Sənaye şəhərlərində yer səthindən 300-400 m hündürlükdə temperatur inversiyasının yaranması nəticəsində hansı növ smog yaranır? (Çəki: 1)

- ✓ adi smog
- fotokimyəvi smog
- tosgen smogu
- Los – Anceles smogu
- London smogu

85. Atmosferi çirkləndirən aerosollar içərisində hansı birləşmə xüsusi yer tutur? (Çəki: 1)

- natriumlu birləşmə
- kükürlü birləşmə
- ✓ qurğuşunlu birləşmə
- azotlu birləşmə
- karbonlu birləşmə

86. Turş yağışların qarşısını almaq üçün ilk növbədə atmosfərə atılan hansı qazların miqdarını azaltmaq lazımdır? (Çəki: 1)

- ✓ kükürd və azot oksidlərinin
- dəmir və qalay oksidlərinin
- qurğuşun və qələvi oksidlərinin
- qızıl və gümüş oksidlərinin
- natrium və kalsium oksidlərinin

87. Turş yağışlar metal konstruksiyalara təsir edərək onlarda hansı prosesləri yaradır? (Çəki: 1)

- ✓ korroziya proseslərini
- ovulma prosesini
- çatlama prosesini
- oksidləşmə prosesini
- paslanma prosesini

88. Hansı hadisənin ən zərərli nəticələrindən biri memarlıq binalarının və incəsənət əsərlərinin korlanması, görkəmini itirməsidir? (Çəki: 1)

- qələvi yağışların
- ✓ turş yağışların
- qurbağa yağışların
- duz yağışların
- qum yağışların

89. Hansı yağışlar torpağın fiziki – kimyəvi xassələrini dəyişir, bitki aləmini deqradasiyaya uğradır? (Çəki: 1)

- tropik yağışlar
- qələvi yağışlar
- ✓ turş yağışlar
- duzlu yağışlar
- təbii yağışlar

90. Atmosferdə turş yağışları tullantı qazların tərkibində olan hansı oksid yaradır? (Çəki: 1)

- NO₂
- CaO
- ✓ SO₂
- Pb₂O₅
- NO

91. Atmosferin kükürd və azot turşuları ilə çirklənərək yağıntı halında düşməsi hadisəsinə nə deyilir? (Çəki: 1)

- ✓ turş yağışlar
- sulu yağışlar
- duz yağışları
- qum yağışları
- qələvi yağışlar

92. İnsanlar tərəfindən üzvi (qaz, neft, kömür) yanacaqdan geniş istifadə edilməsi atmosferdə hansı oksidin konsentrasiyasının artmasına səbəb olur? (Çəki: 1)

- ✓ CO₂– oksidinin
- Pb₂O₃– oksidinin
- NO – oksidinin
- SO₃– oksidinin
- Al₂O₃– oksidinin

93. Atmosferdə əsasən hansı qazın çoxalması istixana effektinin yaranmasına səbəb olur? (Çəki: 1)

- ✓ CO₂
- SO₂
- CaO
- NO₂
- NO

94. Ozon ilk dəfə kim tərəfindən kəşf edilmişdir? (Çəki: 1)

- ✓ Marum tərəfindən
- Faradey tərəfindən
- Landau tərəfindən
- Lomonosov tərəfindən
- Darvin tərəfindən

95. Sənaye müəssisələri ilə yaşayış məntəqələri arasındakı məsafə necə adlanır? (Çəki: 1)

- ✓ sanitariya - mühafizə zonası
- istirahət zonası
- yaşılıqlar zonası
- istismar zonası
- qoruyucu zona

96. Fiziki üsulla tullantı qazları təmizləmək üçün hansı qurğulardan istifadə olunur? (Çəki: 1)

- ✓ toztutucu qurğulardan
- elektrik qurğularından
- qaztəmizləyici qurğulardan

- optik qurğulardan
- mexaniki qurğulardan

97. Quru və yaş mexaniki toztutucularda qazın tutulması, filtdə qazın təmizlənməsi, elektrik filtrlərində qazın təmizlənməsi hansı təmizləmə metodlarıdır? (Çəki: 1)

- √ fiziki üsulun
- maqnit üsulunun
- kimyəvi üsulun
- optik üsulun
- mexaniki üsulun

98. Hansı üsulla tullantı qazları təmizlədikdə heç bir kimyəvi reaksiya getmir, hissəciklər müxtəlif yollarla tutulur. (Çəki: 1)

- √ fiziki üsulda
- mexaniki üsulda
- qarışdırma üsulunda
- optik üsulda
- kimyəvi üsulda

99. Tullantı qazları zərərli maddələrdən təmizləmək üçün hansı üsullardan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- şüalandırma və dondurma üsullarında
- ionlaşdırma və radioaktiv üsullardan
- √ fiziki və kimyəvi üsullardan
- mexaniki və optik üsullardan
- istilik və soyutma üsullarından

100. Müəssisənin zərərlik dərəcəsi asılı olaraq sanitar – mühafizə zonasının eni nə qədər müəyyən edilir? (Çəki: 1)

- √ 2000 m-dən 50 m - ə qədər
- 1200 m – dən 500 m - ə qədər
- 1500 m – dən 100 m - ə qədər
- 1000 m – dən 30 m- ə qədər
- 500 m – dən 50 m - ə qədər

101. İES – in tullantı qazlarını atmosferin üst qatlarına səpələmək üçün hansı borulardan istifadə olunur? (Çəki: 1)

- √ uca tüstü borularından
- uca dəmir borulardan
- kiçik tüstü borularından
- quraşdırılmış kərpic borulardan
- qısa dolaq borulardan

102. Katalitik təmizləmə üsulunda katalizator olaraq hansı metallardan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- civə və misdən
- nikel və misdən
- √ palladium və vanadiumdan
- mis və nikeldən
- dəmir və qalaydan

103. Tullantı qazları adsorbsiya üsulu ilə təmizlədikdə adsorbent olaraq hansı maddələrdən istifadə edilir? (Çəki: 1)

- gildən, seoliddən, alunitdən
- pambıqdan, kömürdən, kərpicdən
- misdən, az bestdən, qumdan
- dəmirdən, qumdan, gildən
- √ aktivləşdirilmiş kömür, seolit, selikozeldən

104. Tullantı qazları təmizləmək üçün hansı kimyəvi üsullardan istifadə edilir? (Çəki: 1)
- √ absorbsiya, adsorbsiya, katalitik təmizləmə
  - yandırma, buxarlandırma mexanik təmizləmə
  - texniki, fiziki, bioloji təmizləmə
  - bioloji, fiziki, bioloji təmizləmə
  - buxarlandırma, fiziki, mexaniki təmizləmə
105. Tullantı qazların tərkibində zərərli qazların konsentrasiyası az olduqda o hansı üsulla təmizlənir? (Çəki: 1)
- √ kimyəvi üsulla
  - fiziki üsulla
  - piroliz metodu ilə
  - mexaniki üsulla
  - texniki üsulla
106. Tullantı qazların tərkibində böyük həcmdə olan toz və yağ dumanlarını təmizləmək üçün hansı filtrlərdən istifadə olunur? (Çəki: 1)
- mexaniki filtrlərdən
  - optik filtrlərdən
  - √ elektrik filtrlərindən
  - toz filtrlərindən
  - yağ filtrlərdən
107. Tullantı qazların fiziki üsulla təmizlənməsində filtrdə qazın tutulması toztutucularında hansı halda olan tozlar tutulur? (Çəki: 1)
- √ dispers halda olan
  - həll olmuş şəkildə olan
  - aerosol halında olan
  - buxar halında olan
  - oksid halında olan
108. Skrubberli yaş toztutucularında ölçüləri 2 mkm – dən böyük olmayan hissəciklərin necə faizi tutulur? (Çəki: 1)
- √ 0.99
  - 0.9
  - 0.8
  - 0.75
  - 0.5
109. Yaş toztutucularda qazların təmizlənməsi hansı maye vasitəsilə həyata keçirilir? (Çəki: 1)
- maye azot vasitəsilə
  - qələvi vasitəsilə
  - √ su vasitəsilə
  - spirt vasitəsilə
  - turşu vasitəsilə
110. Ölçüləri 25-30 mkm olan hissəciklərin quru toztutucularda çökməsi neçə faiz olur? (Çəki: 1)
- 55-65%
  - 70-75%
  - √ 65-80%
  - 50-55%
  - 60-70%
111. Tullantı qazların ilkin təmizləmə prosesi hansı toztutucularında aparılır? (Çəki: 1)
- mexaniki toztutucularda
  - tozsoran tutucularda

- √ quru mexaniki toztutucularda
  - qazyuyucu toztutucularda
  - yaş toztutucularda
- 112.** Quru mexaniki toztutucularda tozların çökməsi hansı prinsiplərə əsaslanan toztutucularda təmizlənir? (Çəki: 1)
- √ mərkəzdənqaçma, ətalət
  - rəqsetmə, fırlanma
  - ağırlıq, yerdəyişmə
  - mərkəzdənqaçma, irəliləmə
  - fırlanma, irəliləmə
- 113.** Ağız və böyük ölçülü aerosol hissəcikləri mexaniki təmizləmək üçün hansı toztutuculardan istifadə edilir? (Çəki: 1)
- √ siklonlu və tozçökdürücü quru toztutucularından
  - filtrlı və sifonlu quru toztutuculardan
  - maqnit və elektrik quru toztutucularından
  - skruuberli və mexaniki quru toztutucularından
  - elektrik və optik quru toztutucularından
- 114.** Aerosol şəklində olan tullantı qazlarını təmizlənəcək üçün hansı toztutucularından istifadə olunur? (Çəki: 1)
- √ quru toztutucularından
  - filtrlı toztutucularından
  - elektrik toztutucularından
  - mexaniki toztutucularından
  - yaş toztutuculardan
- 115.** Hava hövzəsini antropogen təsirlərdən yaranan zəhərli maddələrdən mühafizə etmək məqsədilə aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsi vacib sayılır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- √ istehsal müəssisələrinin şəhər daxilində yerləşdirilməsi
  - sanitar – mühafizə zonalarının yaradılması
  - tullantı qazların atmosfərə səpələnməsi
  - tullantı qazların təmizlənməsi
  - texnoloji proseslərin ekologiyalaşdırılması
- 116.** Antropogen təsirlər nəyə deyilir?
- ətraf mühitə təsirinə görə antropogen təsirlərə
  - √ insanın öz iqtisadi, hərbi, mədəni maraqlarını təmin etmək məqsədilə onu əhatə edən xarici mühitə təsirlərinə
  - orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemlərinə
  - ayrı – ayrı orqanizmlərlə yaşayış mühiti arasındakı qarşılıqlı əlaqələrini
  - müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətlərinə
- 117.** Suyun şəffaflığının pozulması, onun dadının dəyişməsi, iy gəlməsi, rənglərin yaranması kimi xüsusiyyətlər necə adlanır? (Çəki: 1)
- √ orqaleptik adlanır
  - şorlaşma adlanır
  - susuzlaşma adlanır
  - şəffaflaşma adlanır
  - rənglənmə adlanır
- 118.** Suyun neft, neft məhsulları, pestisidlər sintetik maddələr, yuyucu tozlarla çirklənməsi hansı çirklənməyə aid edilir? (Çəki: 1)
- √ kimyəvi çirklənməyə
  - termiki çirklənməyə
  - bioloji çirklənməyə
  - radioaktiv çirklənməyə
  - mexaniki çirklənməyə

119. Suyun bakteriyalar, mikroblar, göbüləklər və başqa mikroorqanizmlərlə çirklənməsi necə çirklənmə adlanır? (Çəki: 1)

- √ bioloji çirklənmə adlanır
- kimyəvi çirklənmə adlanır
- istilik çirklənmə adlanır
- mexaniki çirklənmə adlanır
- fiziki çirklənmə adlanır

120. Suyun radioaktiv, gil qum, dispers, istilik çirklənməsi hansı növ çirklənmə adlanır? (Çəki: 1)

- termiki çirklənmə adlanır
- optik çirklənmə adlanır
- √ fiziki çirklənmə adlanır
- kimyəvi çirklənmə adlanır
- mexaniki çirklənmə adlanır

121. Su neçə cür çirklənməyə məruz qalır? (Çəki: 1)

- termiki, bioloji, fiziki
- radioaktiv, termiki, bioloji
- √ fiziki, kimyəvi, bioloji
- mexaniki, optik radioaktiv
- radioaktiv, akustik, termiki

122. Çayların qarşısının kəsilərək su tutarlarının tikilməsi ətraf təbii mühitə necə təsir göstərir? (Çəki: 1)

- sudakı balıqlar çoxalır
- sudakı yosunlar çoxalır
- √ sudakı canlılarda problemlər yaranır
- sudakı canlıların çoxalmasına səbəb olur
- sudakı parazitlər çoxalır

123. Yeraltı sulardan geniş istifadə olunması nəticəsində geoloji – hidroloji şərtlərdən asılı olaraq yer səthində hansı hadisə müşahidə edilir. (Çəki: 1)

- √ yer səthinin çökməsi
- yer səthinin düzlənməsi
- yer səthinin hamarlaşması
- yer səthinin yüksəlməsi
- yer səthinin qabarması

124. Bütün böyük sənaye şəhərlərində yeraltı sulardan güclü istifadə olunması hansı ekoloji problemi yaranır? (Çəki: 1)

- √ suyun səviyyəsi aşağı düşür
- suyun səviyyəsi dəyişməz qalır
- suyun səviyyəsində dəyişiklik olmur
- suyun səviyyəsi yüksəlir
- suyun səviyyəsi stabil qalır

125. Səth sularının nominal icazə verilmiş axınının azalması hadisəsinə nə deyilir? (Çəki: 1)

- çayların suyunun quruması
- göllərin sularının quruması
- √ səth sularının tükənməsi
- səth suların çoxalması
- dəniz sularının qalxması

126. Yeraltı suların müəyyən bir ərazidə azalması və səviyyəsinin aşağı düşməsinə nə deyilir? (Çəki: 1)

- çay sularının tükənməsi
- okean sularının tükənməsi
- çirkab suların azalması
- səth sularının azalması
- ✓ yeraltı suların tükənməsi

127. İnsanın hansı növ çirklənmiş sularla kontakt zamanı onun dərisinə parazitlərin daxil olması nəticəsində ağır xəstəliklər yarana bilər? (Çəki: 1)

- ✓ bakteroloji çirklənmiş
- kimyəvi çirklənmə
- termiki çirklənmə
- mexaniki çirklənmə
- fiziki çirklənmə

128. Hansı məhsullar okean və dənizləri çirkləndirir və balıqlar üçün təhlükə mənbəyinə çevrilir (Çəki: 1)

- ✓ neft və neft məhsulları
- qum və gil
- torpaq və çınqıl
- qatran və zülallar
- qələvi və turşular

129. Subtropik və tropik zonalarında dəniz və okeanların sahillərində yoluxucu infeksiyon xəstəliklərin yayılmasının səbəbi nədir? (Çəki: 1)

- sahil boyunca yaşıllıqların salınması
- flora və faunanın çoxalması
- ✓ dəniz və okean sularının çirklənməsi
- Çayların və bataqlıq sularının axıdılması
- göllərin və çayların suyunun qurudulması

130. Dəniz ekosistemlərinin çirklənməsi nəticəsində hansı ekoloji problemlər yaranır. Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- ✓ yeni qiymətli balıq növləri yaranır
- canlılarda kimyəvi toksikatlara yığılır
- bioloji məhsuldarlıq aşağı düşür
- dəniz mühitində konsegenlər əmələ gəlir
- dəniz mühitində mutagenlər əmələ gəlir

131. Dəniz ekosistemlərinin çirklənməsi nəticəsində yaranan ekoloji nəticələr aşağıdakı göstərilən proseslərdə özünü göstərir. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- ✓ balıqların sürətlə çoxalması
- “qırmızı qalxmaların” yaranması
- biotop kimyəvi toksikatlara yığılması
- bioloji məhsuldarlıq aşağı düşməsi
- ekosistemlərin dayanıqlılığının pozulması

132. Antropogen təsirlərdən su mühitinə düşmüş biogen maddələr şirinsudakı ekosistemlərə mənfi təsir göstərərək hansı hidrocanlıların çoxalması şərait yaradır? (Çəki: 1)

- bionların
- virusların
- ✓ fitoplantların
- göbələklərin
- bakteriyaların

133. Kommunal – məişət və sənaye sularının, neft quyularının çirkab sularının, çirkab suların yığıldığı anbarlardakı çirkab suların sızmaları nəticəsində hansı su hövzələri çirklənir? (Çəki: 1)

- çay suları

- dəniz suları
- ✓ yeraltı sular
- səth suları
- yağış suları

134. Hansı şəhərlərdə səth suları ilə yanaşı yeraltı sular da çirklənməyə məruz qalır? (Çəki: 1)

- kəndlərdə
- rayonlarda
- ✓ iri sənaye şəhərlərində
- paytaxt şəhərlərində
- qəsəbələrdə

135. Su hövzələrinə daxil olmuş texnoloji isti sular suda hansı çirklənməni yaradır? (Çəki: 1)

- ✓ istilik çirklənməsini
- kimyəvi çirklənməni
- fiziki çirklənməni
- bioloji çirklənməni
- mexaniki çirklənməni

136. Radioaktiv tullantıların basdırılması, radioaktiv çirkab suların su hövzələrinə atılması nəticəsində hansı növ çirklənmə baş verir? (Çəki: 1)

- ✓ radioaktiv çirklənmə
- termiki çirklənmə
- mexaniki çirklənmə
- kimyəvi çirklənmə
- bioloji çirklənmə

137. Suyu sulfatların, toksini, ağır metalların, nitratların, xəstəlik törədən bakteriyaların daxil olması nəticəsində onun tərkibinin dəyişməsinə nə deyilir? (Çəki: 1)

- ✓ suyun çirklənməsi deyilir
- suyun dadsızlaşması deyilir
- suyun soyuması deyilir
- suyun duzlaşması deyilir
- suyun rənglənməsi deyilir

138. Su mühitinə kənar maddələrin daxil olması nəticəsində onun fiziki xassələrinin və orqoleptik xüsusiyyətlərinin dəyişməsinə nə deyilir. (Çəki: 1)

- ✓ suyun çirklənməsi deyilir
- suyun rənglənməsi deyilir
- suyun duzlaşması deyilir
- Suyun saflaşması deyilir
- suyun qızması deyilir

139. Su eroziyası nədir?

- ✓ tərkibində mineral və üzvi maddələr saxlayan yüksək qatılıqlı çirkli suları ləğv edilməsi
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması
- torpağı eroziyadan qorunması
- qrunt sularının səviyyəsini aşağı salınması
- torpağın münbit qatının yağış və qar suları ilə yuyulub aparılması

140. Çirkab sular təmizləmək üçün 900-1000°C temperaturda yandırılması hansı üsulla aparılır?

- ✓ termiki üsulla
- kimyəvi üsulla

- fiziki üsulla
- mexaniki üsulla
- fiziki – kimyəvi üsulla

141. Termiki üsuldən nə üçün istifadə olunur?

- √ tərkibində mineral və üzvi maddələr saxlayan yüksək qatılıqlı çirkli suları ləğv etmək üçün
- çirkab suların tərkibində olan kiçik ölçülü qiymətli metalları ayırmaq üçün
- çirkab suların tərkibindəki incə dispers və həll olmuş qeyri – üzvi qatışıqlar kənar etmək üçün
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəciklərinin mexaniki təmizləmək üçün
- kül çirkləndiricilərinin təmizləmək üçün

142. Mexaniki üsulla nə üçün aparılır?

- √ çirkab suda həll olmayan müxtəlif ölçülü qarışıqları təmizləmək üçün
- çirkab suların tərkibində olan kiçik ölçülü qiymətli metalları ayırmaq üçün
- çirkab suların tərkibindəki incə dispers və həll olmuş qeyri – üzvi qatışıqlar kənar etmək üçün
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəciklərinin mexaniki təmizləmək üçün
- kül çirkləndiricilərinin təmizləmək üçün

143. Çirkab suların tərkibindəki çirkləndiriciləri reagentlərlə çökdürülməsi hansı üsulla aparılır?

- √ kimyəvi üsul
- kolloid üsul
- mexaniki üsul
- termiki üsul
- fiziki – kimyəvi üsul

144. Bioloji təmizləmə üsulundan nə üçün istifadə olunur?

- çirkab suların tərkibindəki incə dispers və həll olmuş qeyri – üzvi qatışıqlar kənar etmək üçün
- çirkab suların tərkibində olan kiçik ölçülü qiymətli metalları ayırmaq üçün
- √ çirkab suların mikroorqanizmlər vasitəsilə təmizləmək üçün
- kül çirkləndiricilərinin təmizləmək üçün
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəciklərinin mexaniki təmizləmək üçün

145. 900-1000°C temperatur təmizləmədə çirkab suların yandırılması hansı üsulla aparılır?

- √ termiki üsulla
- texniki üsulla
- adsorbsiya üsulla
- bioloji üsulla
- flotasiya üsulla

146. Fiziki – kimyəvi üsuldən nə üçün istifadə olunur?

- √ çirkab suların tərkibindəki incə dispers və həll olmuş qeyri – üzvi qatışıqlar kənar etmək üçün
- kül çirkləndiricilərinin təmizləmək üçün
- çirkab suların tərkibində olan kiçik ölçülü qiymətli metalları ayırmaq üçün
- çirkab suların ilkin təmizləmək üçün
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəciklərinin mexaniki təmizləmək üçün

147. Anaerob üsulla təmizləmədə çirkab suları hansı rezervuarlarda qıvcırdırlar? (Çəki: 1)

- metal çənlərdə
- keramik rezervuarlarda
- √ hermetik rezervuarlarda
- xüsusi çənlərdə
- qapalı şüşə qablarda

148. Çirkab suların oksigenin iştiraki ilə mikroorqanizmlər tərəfindən təmizlənməsi üsulu necə adlanır? (Çəki: 1)
- mikroskopik təmizləmə
  - azot təmizləmə
  - √ aerob təmizləmə
  - suspenz təmizləmə
  - neytral təmizləmə
149. Çirkab suların mikroorqanizmlər vasitəsilə təmizlənməsi üsulu necə adlanır? (Çəki: 1)
- √ bioloji təmizləmə
  - katalitik təmizləmə
  - lazer təmizləmə
  - fiziki təmizləmə
  - kimyəvi təmizləmə
150. Termiki üsulla təmizləmədə çirkab sular hansı temperaturda yandırılır? (Çəki: 1)
- √ 900-1000°S
  - 750-800°S
  - 700-750°S
  - 450-550°S
  - 500-600°S
151. Tərkibində mineral və üzvi maddələr saxlayan yüksək qatılıqlı çirkli suları ləğv etmək üçün hansı üsuldən istifadə edilir? (Çəki: 1)
- flotasiya üsulundan
  - sorbent üsulundan
  - √ termiki üsuldan
  - mexaniki üsuldan
  - kimyəvi üsuldan
152. Hansı üsul ilə təmizləmədə çirkab suların tərkibindəki incə dispers və həll olmuş qeyri – üzvi qatışıqlar kənar edilir? (Çəki: 1)
- fiziki üsulla
  - kimyəvi üsulla
  - √ fiziki – kimyəvi üsulla
  - termiki üsulla
  - mexaniki üsulla
153. Çirkab suların tərkibində olan kiçik ölçülü qiymətli metalları ayırmaq üçün hansı üsuldan istifadə edilir? (Çəki: 1)
- √ flotasiya üsulundan
  - süzmə üsulundan
  - kimyəvi üsuldan
  - mexaniki üsuldan
  - termiki üsuldan
154. Çirkab suların fiziki – kimyəvi təmizləmə üsulu ilə təmizlənməsində hansı metodlardan istifadə edilir? (Çəki: 1)
- √ koaqulyasiya, sorbsiya, flotasiya
  - sorbsiya, desorbsiya, filtrləmə
  - süzmə, hidromexaniki, rektifikasiya
  - koaqulyasiya, filtrləmə, oksidləşdirmə
  - süzmə, xlorlaşdırma, oksidləşdirmə
155. Çirkab suların ilkin təmizlənməsi hansı üsulla aparılır? (Çəki: 1)
- √ mexaniki üsulla
  - kimyəvi üsulla

- termiki üsulla
- suspenziya üsulu ilə
- fiziki – kimyəvi üsulla

156. Çirkab suları təmizləmək üçün hansı təmizləmə üsullardan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- √ mexaniki termiki, kimyəvi, fiziki – kimyəvi, bioloji
- termiki, bioloji optiki, çökdürmə, susuzlaşdırma
- mexaniki, termiki, optiki, çökdürmə, akustik
- akustik, istilik yuyulma, mexaniki, bioloji
- optik, akustik, elektromaqnit, termiki, bioloji

157. Tərkibindəki qatışıqların tərkibinə görə çirkab suları aşağıdakı qruplara bölünür. Hansı cavab düzgün deyil. (Çəki: 1)

- √ tərkibində zərərsiz maddələr olan sular
- kolloid məhlullardan ibarət olan sular
- üzvi və qeyri – üzvi çirkləndiricilər olan sular
- tərkibində dissosiasiya olunmuş ionlar olan sular
- Ölçüləri 10-5; 10-4 mkm-dən böyük olan, həll olmayan qarşılıqlı sular

158. Hansı müəssisələrin çirkab sularının tərkibində fenol olur? (Çəki: 1)

- √ neft – kimya müəssisələrinin
- soda istehsalı müəssisələrinin
- qələvi istehsalı müəssisələrini
- mineral – gübrə istehsalı müəssisələrinin
- neft emalı müəssisələrinin

159. Neft emalı, neft – kimya zavodları, üzvi sintez, koks – kimya müəssisələrinin çirkab suları hansı qrupa aid edilir? (Çəki: 1)

- √ ikinci qrupa
- beşinci qrupa
- onuncu qrupa
- dördüncü qrupa
- altıncı qrupa

160. Çirkab suların fiziki – kimyəvi və bioloji üsullarla təmizlənməsi zamanı əmələ gələn bərk çöküntüləri zərərsizləşdirmək üçün hansı təmizləmə üsulundan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- √ anaerob üsulundan
- termiki üsuldan
- mexaniki üsuldan
- flotasiya üsulundan
- kimyəvi üsuldan

161. Çirkab suların sorbsiya üsulu ilə təmizlənməsində sorbent olaraq nələrdən istifadə edilir? (Çəki: 1)

- torfdan, kobaltdan, silisiumdan
- dəmirdən, sodadan, qatrandan
- civədən, sodadan, rezindən
- ebonitdən, ağacdən, kömürdən
- √ aktivləşmiş kömürdən, selikozel, seolitdən

162. Çirkab suların koagulyasiya üsulu ilə təmizlənməsində koagulyant olaraq hansı maddələrdən istifadə edirlər? (Çəki: 1)

- √ ammonium, dəmir və mis duzlarından
- turşu, alüminium və nikel duzlarından
- duz, natrium və kalsium duzlarından
- polimer, civə və kadmium duzlarından
- qələvi, fosfor və kalium duzlarından

163. Çirkab suların təmizlənməsində ən effektiv təmizləmə üsulu hansıdır? (Çəki: 1)

- √ fiziki – kimyəvi təmizləmə üsulu
- mexaniki təmizləmə üsulu
- kimyəvi – təmizləmə üsulu
- fiziki təmizləmə üsulu
- termiki təmizləmə üsulu

164. Çirkab suların tərkibindəki çirkləndiriciləri kimyəvi üsulla çökdürmək üçün hansı maddələrdən istifadə edilir? (Çəki: 1)

- √ reagentlərdən
- qələvilərdən
- aktivləşdiricilərdən
- neytrallaşdırıcılardan
- katalizatorlardan

165. Çirkab suların tərkibindəki kobud dispers hissəcikləri tutmaq üçün hansı tutuculardan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- √ hörmə torlardan, ələkdən, qum tutucularından
- süzğəclərdən, torlardan, neft tutucularından
- piy tutucularından, benzin tutucularından, torlardan.
- neft tutucularından, ələklərdən, süzğəclərdən
- torlardan filtrlərdən piy tutucularından

166. Çirkab suyun tərkibində həll olmamış mexaniki darıcıqlar hansı yollarla kənar edilir? (Çəki: 1)

- √ çökdürmə və filtrləmə yolu ilə
- süzmə və reaksiya yolu ilə
- qaynatma və buxarlanma yolu
- dondurma və kristallaşdırma yolu ilə
- həllolma və ayırma yolu ilə

167. Çirkab suda həll olmayan müxtəlif ölçülü qarışıqları təmizləmək üçün hansı təmizləmə üsulundan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- √ mexaniki üsul
- fiziki – kimyəvi üsul
- termiki üsul
- kolloid üsul
- kimyəvi üsul

168. Sənaye çirkab sularının təmizlənmə üsulları hansı parametrlərə görə seçilir? (Çəki: 1)

- √ kimyəvi tərkibi, faza, dispers vəziyyətinə görə
- istilik, mexaniki, meyl hallındakı vəziyyətinə görə
- optik, şüalanma və qaz halındakı vəziyyətinə görə
- termiki, fiziki, bərk halındakı vəziyyətinə görə
- fiziki, buxar halı, həll olma qabiliyyətinə görə

169. Çirkab suların tərkibində hansı çirkləndirici maddə olduqda su tutarlarının öz – özünü təmizləmə və bioloji prosesləri kəskin sürətdə azalır (Çəki: 1)

- √ fenollar olduqda
- qələvilər olduqda
- gübrələr olduqda
- ağır neft fraksiyaları olduqda
- turşular olduqda

170. Tərkibində turşu, qələvi, ağır metalların ionları, soda, mineral gübrə istehsal edən zavodlarının, filizləri zənginləşdirən müəssisələrin çirkab suları hansı qrupa aid edilir? (Çəki: 1)

- √ birinci qrupa
- dördüncü qrupa
- səkkizinci qrupa
- altıncı qrupa
- beşinci qrupa

171. Tərkibində zəhərli maddələr olan çirkab suları hansı qrupa aid edilir? (Çəki: 1)

- √ ikinci qrupa
- beşinci qrupa
- dördüncü qrupa
- birinci qrupa
- altıncı qrupa

172. Tərkibində qeyri – üzvi qarışıqlar olan və toksiki maddələr saxlayan çirkab sular hansı qrupa aid edilir? (Çəki: 1)

- √ birinci qrupa
- üçüncü qrupa
- dördüncü qrupa
- səkkizinci qrupa
- beşinci qrupa

173. Çirkab suları sənaye sahələri və onların texnoloji proseslərindən asılı olaraq kəmiyyət və keyfiyyət tərkibinə görə necə qrupa bölünür? (Çəki: 1)

- √ 2 qrupa
- 7 qrupa
- 5 qrupa
- 6 qrupa
- 4 qrupa

174. Atmosferdə ozon qatının miqdarının artmasına səbəb hansı proses olmuşdur ?

- oksidləşmə
- buzlaşma
- √ fotosintez
- vulkanizm
- dağəmələgəlmə

175. Ekologiya elminin nəticələri əsasən hansı sahələrdə tətbiq edilir?

- mühəndis işlərində, inşaat layihələrinin hazırlanmasında
- meteorologiya və iqlimşünaslıqda, yeyinti sənayesində
- √ təbiəti mühafizədə, kətsərrüfatında və sənayedə
- iqtisadiyyatın tənzimlənməsində, tibb sahəsində
- aerokosmik tədqiqatlarda, arxeoloji qazıntılarda

176. Humus qatı nədir:

- √ torpağın üzvi və qeyri – üzvi maddələrlə zəngin olan qatı
- torpağın yağış və qar suları zəngin olan qatı
- torpağın radioaktiv, gil qum, dispers, istilik çirklənməsi zəngin olan qatı
- torpağın kükürd və azot turşularla zəngin olan qatı
- torpağın qrunut suları zəngin olan qatı

177. Fiziki və kimyəvi xassələrinin pisləşməsinin səbəbi nədir:

- √ torpaqda baş verən eroziya hadisəsi
- qrunut sularının səviyyəsini aşağı salınması

- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması
- torpağın münbit qatının yağış və qar suları ilə yuyulub aparılması
- tərkibində mineral və üzvi maddələr saxlayan yüksək qatılıqlı çirkli suları ləğv edilməsi

178. Bataqlaşma nə zaman baş verir?

- qrunut sularının səviyyəsini aşağı salınması zamanı
- kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi zamanı
- torpağı eroziyadan qorunması zamanı
- torpağı mühafizə etmək məqsədilə meşə zolaqlarının salınması zamanı
- ✓ rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması zamanı

179. Torpağa antropogen təsirləri artırmaqla bağlı tədbirlər nə zaman həyata keçirilir?

- ✓ torpağı mühafizə etmək üçün
- torpağın şoranlaşması zamanı
- torpağın rekultivasiyası zamanı
- torpağın eroziyası zamanı
- torpağın səhrələşməsi zamanı

180. Dezertifikasiya və dərinləşmə formaları nə zaman özünü göstərir?

- torpağın deqradasiyası zamanı
- torpağın şoranlaşması zamanı
- torpağın rekultivasiyası zamanı
- torpağın eroziyası zamanı
- ✓ torpağın səhrələşməsi zamanı

181. Müasir dövrdə əkinçiliyin böyük ekoloji problemlərdən biri hansıdır? (Çəki: 1)

- torpağın şoranlaşması
- ✓ torpağın deqradasiya olunması
- torpağın deformasiyaya uğraması
- torpağın duzlaşması
- torpağın münbitləşməsi

182. Torpaqda nitritlərin miqdarının çoxalması oksigenin azalmasına səbəb olduğundan atmosfərə hansı qazların atılmasına çoxalır? (Çəki: 1)

- azotlu qazların
- ✓ "istixana" qazlarının
- tüstü qazlarının
- fosforlu qazların
- hisli qazların

183. Torpağa verilən hansı gübrələr orada nitrat sulfat və xloridlərə çevrilərək bitkilərin məhsuldarlığına və inkişafına mənfi təsir göstərir? (Çəki: 1)

- ✓ azot və superfosfat gübrələri
- xlor və kalsium gübrələri
- azot və kalsium gübrələri
- ikiqat superfosfat və azot gübrələri
- kalium və azot gübrələri

184. Hər hansı yolla insan orqanizminə daxil olan üzvi xlor birləşmələr DDT orqanizmdə hansı dəyişikliklər yaradır? (Çəki: 1)

- böyrək xəstəliyi və qan dəyişikliyi
- ✓ qan xəstəliyi və genetik dəyişikliyi
- ciyər xəstəliyi və sümük dəyişikliyi
- şiş xəstəlikləri və genetik dəyişikliklər

- sümük xəstəliyi və leykosit dəyişikliyi

185. Torpağı çirkləndirən pestisidlər içərisində insan və ətraf mühit üçün ən təhlükəlisi hansı birləşmələrdir? (Çəki: 1)

- üzvi maddələr
- polimerlər
- gübrələr
- radioaktiv tullantılar
- ✓ üzvi xlorbirləşmələri

186. Torpağın tərkibində böyük qatılıqda olan hansı maddələr torpaqdakı canlı orqanizmlərə öldürücü təsir göstərir? (Çəki: 1)

- ✓ kimyəvi birləşmələr və toksikatlər
- gübrələr və fosfatlar
- duzlar və qələvilər
- turşular və azotlar
- pestisidlər və göbələklər

187. Əsasən torpağın hansı qatı çirklənməyə məruz qalır (Çəki: 1)

- dərinlikləri məruz qalır
- süxurlar məruz qalır
- daşlar məruz qalır
- səthi məruz qalır
- ✓ üst qatı məruz qalır

188. Bitki örtüyünün tərkibinin dəyişməsi, torpağın eroziyası və şoranlaşmasının təsirinin nəticəsi olaraq səhrələşmə 4 dərəcəyə ayırırlar. Hansı cavab düzgün deyil. (Çəki: 1)

- zəif səhrələşmə, məhsuldarlıq 10% azalır
- çox yüksək səhrələşmə, məhsuldarlıq yoxdur
- yüksək dərəcə səhrələşmə məhsuldarlıq 50%-dən çox azalır
- ✓ adi vəziyyətdir, məhsuldarlıq yüksəkdir
- orta dərəcə səhrələşmə məhsuldarlıq 10-50% azalır

189. Torpağın səhrələşməsi necə formada özünü göstərir? (Çəki: 1)

- ✓ dezertifikasiya və dərinləşmə formalarında
- intensivləşmə və sabitləşmə formalarında
- daralma və susuzlaşma formalarında
- genişlənmə və dayazlaşma formalarında
- yayılma və dərinləşmə formalarında

190. Torpağın və bitki örtüyünün deqradasiyası, onların bioloji və iqtisadi məhsuldarlığının azalması, tamamilə itirilməsinə hansı hadisə səbəb olur. (Çəki: 1)

- ✓ səhrələşmə hadisəsi
- duzlaşma hadisəsi
- eroziya hadisəsi
- bataqlıqlaşma hadisəsi
- şoranlaşma hadisəsi

191. Torpaq eroziyası ətraf mühitə necə təsir göstərir? (Çəki: 1)

- ✓ ekoloji vəziyyəti pisləşdirir
- ekoloji vəziyyəti nizamlayır
- ekoloji vəziyyət təsir etmir
- ekoloji vəziyyəti yaxşılaşdırır
- ekoloji vəziyyət normalaşdırır

192. Torpaqların külək tərəfindən sovrulub aparılması hansı eroziyanın yaranmasına səbəb olur? (Çəki: 1)

- √ külək eroziyasının
- səth eroziyanın
- xətti eroziyanın
- yağış eroziyası
- su eroziyasının

193. Torpağın üst münbit qatının yuyulub aparılması hadisəsi necə adlanır? (Çəki: 1)

- √ eroziya adlanır
- şoranlaşma adlanır
- duzsuzlaşma adlanır
- susuzlaşma adlanır
- bataqlılaşma adlanır

194. Torpağın çirklənmə növləri hansılardır Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- √ torpağın münbitləşdirilməsi
- radionuklidlərlə çirklənmə
- səhralaşma
- şoranlaşma və bataqlılaşma
- pestisidlərlə çirklənmə

195. Torpağa edilən antropogen təsirin əsas növləri hansılardır? (Çəki: 1)

- √ torpağın çirklənməsi və eroziyası
- torpağın quruması və çatlaması
- torpağın çatlaması və duzlaşması
- torpağın susuzlaşması və quruması
- torpağın şoranlaşması və eroziyası

196. Torpaq uzun müddət səpin altında qaldıqda onun hansı ehtiyatı 60% azalır? (Çəki: 1)

- √ humus ehtiyatı
- su ehtiyatı
- hava ehtiyatı
- duzluluq ehtiyatı
- mineral ehtiyatı

197. Torpağın üzvi və qeyri – üzvi maddələrlə zəngin olan qatı necə adlanır? (Çəki: 1)

- münbit qatı
- şoran qatı
- susuz qatı
- turşulu qatı
- √ humus qatı

198. Hansı sistemlərin torpaqları yüksək dərəcədə deqradasiyaya məruz qalır? (Çəki: 1)

- √ aqrosistemlərin
- biosenozların
- biotopların
- biosistemlərin
- ekosistemlərin

199. Torpağa edilən antropogen təsirlər ona nə kimi təsir göstərir? (Çəki: 1)

- √ deqradasiyaya uğradır
- məhsuldarlığı artırır

- münbitliyini artırır
- deformasiyaya uğradır
- şoranlığını dəyişir

200. Yer süxurlarının üst horizontlarında orqanizmləri bitki örtüyünün, atmosferin, hidrosferin uzunmüddətli mürəkkəb qarşılıqlı təsiri nəticəsində nə əmələ gəlmişdir? (Çəki: 1)

- √ torpaq əmələ gəlmişdir
- su əmələ gəlmişdir
- dənizlər əmələ gəlmişdir
- gillər əmələ gəlmişdir
- süxurlar əmələ gəlmişdir

201. Yer səthində ekoloji sistemlərin inkişafı və həyatın mümkünlüyü hansı faktorlarla müəyyən olunur? (Çəki: 1)

- √ torpağın məhsuldarlığı və iqlim şəraiti
- torpağın nəmliyi və havanın rütubəti
- torpağın məsaməliyi və havanın şaxtalığı
- torpağın şoranlığı və iqlimin quraqlığı
- torpağın quruluşu və havanın istiliyi

202. Torpaqda baş verən eroziya hadisəsi onun hansı xassələrinin pisləşməsinə səbəb olur? (Çəki: 1)

- √ fiziki və kimyəvi xassələrini
- termiki və kimyəvi xassələrini
- maqnit və elektrik xassələrini
- kapillyarlıq və duzluluq xassələrini
- mexaniki və istilik xassələrini

203. Hansı proses nəticəsində torpaqda azot, fosfor, kaliumun mənimsənilməsi və mikroelementlərin azalması baş verir? (Çəki: 1)

- √ səthi eroziya nəticəsində
- külək eroziyası nəticəsində
- şoran eroziya nəticəsində
- dağıdıcı eroziya nəticəsində
- su eroziyası nəticəsində

204. Torpağın münbit qatının yağış və qar suları ilə yuyulub aparılması prosesi necə adlanır? (Çəki: 1)

- √ su eroziyası
- külək eroziyası
- yağış eroziyası
- qar eroziyası
- hava eroziyası

205. İnsanın təsərrüfat fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq yamacların kənd təsərrüfatı bitkiləri altında istifadə edilməsi, otlaq və örüşlərin intensiv otarılması, meşələrin məhv edilməsi hansı prosesin sürətlənməsinə səbəb olur? (Çəki: 1)

- √ eroziya hadisəsinin
- səhrələşmə hadisəsinin
- bataqlıqlaşma hadisəsinin
- quraqlaşma hadisəsinin
- susuzlaşma hadisəsinin

206. Torpağın eroziyasının neçə növü vardır? (Çəki: 1)

- √ su və külək eroziyaları
- torpaq və su eroziyaları
- su və qum eroziyaları
- gil və qum eroziyaları

- bataqlıq və şoran eroziyalar

207. Torpağın keyfiyyəti hansı göstərici ilə müəyyən olunur? (Çəki: 1)

- √ münbitliyi ilə
- turşuluğu ilə
- pH-i ilə
- məsaməliyi ilə
- şoranlığı ilə

208. Torpağın münbit qatının qalınlığı nə qədərdir? (Çəki: 1)

- √ 4÷7 m
- 2÷6 m
- 5÷6 m
- 2.5÷4 m
- 3÷4 m

209. Litosferin üst təbəqəsi necə adlanır? (Çəki: 1)

- √ torpaq adlanır
- gil qatı adlanır
- süxur adlanır
- çınqıl adlanır
- qum qatı adlanır

210. Antropogen təsirlər nəticəsində ətraf mühitdə bioloji çirklənmə yaradan mənbələr aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- zibillənmiş əkin sahələri
- √ xiyabanlar və parklar
- sənaye və məişət tullantılarının zibilxanaları
- qəbiristanlıqlar
- kanalizasiya sisteminin çirkab suları

211. Tullantılarda olan müxtəlif faydalı komponentləri ayıraraq, ondan yenidən istifadə üçün aparılan proses necə adlanır? (Çəki: 1)

- rektifikasiya adlanır
- √ utilizasiya adlanır
- rekultivasiya adlanır
- sorbsiya adlanır
- flotasiya adlanır

212. Karbon qazı hansı növ bitkilərin ilkin inkişafında mühüm rol oynayır ?

- √ avtotrof bitkilərin
- evrion bitkilərin
- birhüceyrəli göbələklərin
- fitofaqların
- idromorf bitkilərin

213. Əkinə yararsız torpaqlardan nə zaman istifadə olunur?

- fiziki işlərdə
- √ tikinti işlərində
- bioloji işlərdə
- mexaniki işlərdə
- rekultivasiya işlərində

214. Növbəli əkinə keçmək nə zaman məsləhət görülür?

- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması üçün
- torpağı çirkləndirən pestisidlər içərisində insan və ətraf mühit üçün
- ✓ torpağı eroziyadan qorumaq üçün
- qrunut sularının səviyyəsini aşağı salınması üçün
- kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi üçün

215. Üzvi xlorbirləşmələr təhlükəli birləşmələrdir:

- ✓ torpağı çirkləndirən pestisidlər içərisində insan və ətraf mühit üçün
- kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi üçün
- qrunut sularının səviyyəsini aşağı salınması üçün
- torpağı eroziyadan qorunması üçün
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması üçün

216. Texniki, bioloji, tikinti üsulları nə zaman aparılır?

- mexaniki işlərdə
- tikinti işlərində
- ✓ rekultivasiya işlərində
- bioloji işlərdə
- fiziki işlərdə

217. Rekultivasiya metodundan nə üçün istifadə olunur?

- ✓ korlanmış torpaqları bərpa etmək üçün
- kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi üçün
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması üçün
- torpağı eroziyadan qorunması üçün
- qrunut sularının səviyyəsini aşağı salınması üçün

218. Bioloji, aqrotexniki metodlardan nə zaman istifadə olunur?

- ✓ torpağın pestisidlər və başqa zəhərli maddələrlə çirklənməsinin qarşısını almaqla bitkilərin mühafizəsi zamanı
- qrunut sularının səviyyəsini aşağı salınması zamanı
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması zamanı
- kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi zamanı
- torpağı eroziyadan qorunması zamanı

219. Aqrotexniki tədbirlər nə zaman həyata keçirilir?

- ✓ Torpağı mühafizə etmək məqsədilə növbəli əkinə keçmək, kimyəvi maddələrdən istifadə etməmək, müəyyən seçilmiş sahələrdə kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi zamanı
- kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi zamanı
- qrunut sularının səviyyəsini aşağı salınması zamanı
- torpağı eroziyadan qorunması zamanı
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması zamanı

220. Meşə meliorativ tədbirlər nə zaman həyata keçirilir?

- kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi zamanı
- torpağı eroziyadan qorunması zamanı
- ✓ torpağı mühafizə etmək məqsədilə meşə zolaqlarının salınması zamanı
- qrunut sularının səviyyəsini aşağı salınması zamanı
- rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması zamanı

221. Eroziyadan mühafizə etmək üçün hansı tədbirləri həyata keçirilir?

- torpağın çirklənmədən qorunması tədbirlərini
- şoranlaşmanın qarşısının alınması tədbirlərini
- flora və faunanı məhv olmaqdan qorunması tədbirlərini

- √ aqrotexniki; meşə meliorativ və hidrotexniki tədbirlərini
- duzlaşmaya və bataqlılaşmaya qarşı mühafizə tədbirlərini
- 222.** Rekultivasiya olunacaq torpaqların səthinin planı, münbit torpağın gətirilməsi, sahənin iş üçün hazırlanması kimi işlər hansı etapda yerinə yetirilir? (Çəki: 1)
- √ texniki işlər bölməsində
- tikinti işləri bölməsində
- fiziki işlər bölməsində
- mexaniki işlər bölməsində
- bioloji işlər bölməsində
- 223.** Rekultivasiya işləri neçə etapda aparılır? (Çəki: 1)
- √ texniki, bioloji, tikinti
- torpaqlama, doldurma, suvarma
- qazma, doldurma, suvarma
- bioloji, kimyəvi, texniki
- texniki, fiziki, suvarma
- 224.** Rekultivasiya olunacaq obyektlər aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- √ münbit torpaq sahələri
- bərk tullantılar yığılan sahələr
- neftlə çirklənmiş sahələr
- karyerlər, karxanalar
- tikinti işləri zamanı pozulan torpaqlar
- 225.** Korlanmış torpaqları bərpa etmək üçün hansı metoddan istifadə edilir? (Çəki: 1)
- √ rekultivasiya metodundan
- suvarma metodundan
- qazılma metodundan
- suvarma metodundan
- köçürmə metodundan
- 226.** Hansı torpaqlar tikinti yaxud başqa işlər üçün istifadə oluna bilər? (Çəki: 1)
- duzlanmış torpaqlar
- eroziyaya uğramış torpaqlar
- şoranlaşmış torpaqlar
- bataqlılaşmış torpaqlar
- √ əkinə yararsız torpaqlar
- 227.** Torpağın pestisidlər və başqa zəhərli maddələrlə çirklənməsinin qarşısını almaqla bitkilərin mühafizəsi hansı ekoloji metodlarla aparılır? (Çəki: 1)
- √ bioloji, aqrotexniki
- bioloji, duzsuzlaşdırma
- kimyəvi, bataqlaşdırma
- bioloji, iki qat duzsuzlaşdırma
- fiziki, susuzlaşdırma
- 228.** Qrunt sularının səviyyəsini aşağı salmaq üçün drenajlardan, kanallardan, axar suların qarşısını almaq üçün tikililərdən istifadə etməklə torpaqda gedən hansı proseslərin qarşısını almaq mümkündür? (Çəki: 1)
- √ bataqlılaşmanın
- turşulaşmanın
- susuzlaşmanın
- duzlaşmanın

- şoranlaşmanın
229. Rütubət çox olan rayonlarda torpaqlarda təbii su rejiminin pozulması nəticəsində yaranan proses necə adlanır? (Çəki: 1)
- √ bataqlıqlaşma adlanır
  - duzlaşma adlanır
  - turşulaşma adlanır
  - susuzlaşma adlanır
  - şoranlaşma adlanır
230. Torpağı mühafizə etmək məqsədilə meşə zolaqlarının salınması kimi tədbirlər necə adlanır? (Çəki: 1)
- √ meşə meliorativ tədbirlər
  - suvarma tədbirləri
  - mexaniki tədbirlər
  - şumlama tədbirləri.
  - hidrotexniki tədbirlər
231. Torpağı mühafizə etmək məqsədilə növbəli əkinə keçmək, kimyəvi maddələrdən istifadə etməmək, müəyyən seçilmiş sahələrdə kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi kimi tədbirlərə nə deyilir? (Çəki: 1)
- √ aqrotexniki tədbir
  - mexaniki tədbirlər
  - şumlama tədbirləri
  - suvarma tədbirlər
  - termiki tədbirlər
232. Aqrotexniki; meşə meliorativ və hidrotexniki tədbirləri həyata keçirilməklə torpağı hansı prosesdən mühafizə etmək olar? (Çəki: 1)
- √ eroziyadan
  - duzluluqdan
  - susuzluqdan
  - bataqlılaşmadan
  - şoranlaşmadan
233. Torpağı mühafizə etmək üçün hansı tədbirlər həyata keçirilməlidir? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1).
- √ torpağa antropogen təsirləri artırmaq
  - torpağın çirklənmədən qorunması
  - flora və faunanı məhv olmaqdan qorunması
  - şoranlaşmanın qarşısının alınması
  - duzlaşmaya və bataqlılaşmaya qarşı mühafizə
234. Torpağın mühafizə olunacağı sahələr bunlardır Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- √ torpağa qulluq edilməsindən imtina etmək
  - növbəli əkin sistemi təşkil etmək
  - meliorativ tədbirlərin həyata keçirilməsi
  - korlanmış torpaqların rekultivasiyası
  - torpağın su və külək eroziyasından mühafizəsi
235. Ətraf mühitə atılan bərk tullantılar hansı ekoloji problemlər yaradır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- √ ətraf mühitdə heç bir problem yaratmır
  - səth və yeraltı suları çirkləndirir
  - torpağın böyük sahəsini tutaraq onu çirkləndirir
  - bitkilərin çirklənmə mənbəyidir
  - atmosfer havasının çirkləndirir
236. Torpağı eroziyadan qorumaq üçün relyef, iqlim, torpaq nəzərə alınmaqla hansı növ əkinə keçmək məsləhət görülür? (Çəki: 1)

- √ növbəli əkinə keçmək
- monokulturayam keçmək
- qarışıq əkinə keçmək
- çoxillik əkinə keçmək
- dənli bitkilərə keçmək

237. Korlanmış torpaqların rekultivasiya ilə bərpa olunmasının bioloji etapında hansı işlər görülür? (Çəki: 1)

- √ yaşıllıqlar, parklar salınır
- karyerlər, karxanalar işlədilir
- su tutarlar, dəryaçalar inşa olunur
- tikinti, abadlıq işləri aparılır
- ağaclar, kollar kəsilir

238. Korlanmış torpaqların rekultivasiyasına ilə bərpa edilməsinin texniki işlər etapında hansı işlər görülür? (Çəki: 1)

- √ çökəkliklər, karyerlər doldurulur
- tikinti və abadlıq işləri aparılır
- çökəkliklər, karyerlər qazılır
- parklar, xiyabanlar salınır
- su tutarlar, dəryaçalar tikilir

239. Bərk məişət tullantılarını 800-850°C temperaturda yandırılması hansı zavodda həyata keçirilir?

- zibildağıdan zavodda
- zibilbuxarlandırıcı zavodda
- √ zibilyandırma zavodunda
- zibiltəmizləyən zavodda
- zibiltoplayan zavodda

240. Zibilyandırma zavodunun tikilməsinin məqsədi:

- zibillərin zibilyandıran zavodlarda yandırılması üçün
- zibillərin komposta edilməsi üçün
- √ Bərk məişət tullantılarını zərərsizləşdirmək üçün
- bərk məişət tullantılarını emal etmək üçün
- sənaye tullantılarını poliqonlarda emal etmək üçün

241. Aerob üsulundan nə üçün istifadə olunur?

- √ bərk məişət tullantılarını emal etmək üçün
- zibillərin komposta edilməsi üçün
- zibillərin fermentləşdirilməsi üçün
- zibillərin zibilyandıran zavodlarda yandırılması üçün
- sənaye tullantılarını poliqonlarda emal etmək üçün

242. Kimyəvi çirklənməyə aiddir:

- suyun radioaktiv, gil qum, dispers, istilik çirklənməsi
- suyun kükürd və azot turşularla çirklənməsi
- √ suyun neft, neft məhsulları, pestisidlər sintetik maddələr, yuyucu tozlarla çirklənməsi
- suyun bakteriyalar, mikroblar, göbələklər və başqa mikroorqanizmlərlə çirklənməsi
- suyun aeroxolla çirklənməsi

243. Zavodun həyatında hansı tullantılar toplanır?

- meşə tullantıları
- fabrikin tullantıları
- zavod tullantıları

- təmir – tikinti tullantıları
- ✓ bərk məişət və sənaye tullantıları

244. Faktorial, populyasiyalar ekologiyası, autekologiya, qlobal ekologiyalar hansı sahəyə aiddir?

- biologiya
- nəzəri ekologiya
- ekologiya
- ✓ ümumi ekologiya
- coğrafiya

245. Antropogen təsirlər nəticəsində ətraf mühitdə bioloji çirklənmə yaradan mənbələr aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- ✓ xiyabanlar və parklar
- zibillənmiş əkin sahələri
- qəbiristanlıqlar
- kanalizasiya sisteminin çirkab suları
- sənaye və məişət tullantılarının zibilxanaları

246. Antropogen təsirlər nəticəsində ekosistemə xas olmayan və təbii biotik birləşimin mövcudluğuna, eləcə də insan sağlamlığına neqativ təsir göstərə biləcək canlıların ekosistemə gətirilməsi necə çirklənmə adlanır? (Çəki: 1)

- ✓ bioloji çirklənmə adlanır
- mexaniki çirklənmə adlanır
- termiki çirklənmə adlanır
- kimyəvi çirklənmə adlanır
- fiziki çirklənmə adlanır

247. Dioksin və ona oxşar maddələr hansı təsirlər yaradır? (Çəki: 1)

- mutagen, zəhərləyici, allerqik təsirlər
- katarat, konserogen, onkoloji təsirlər
- ✓ mutagen, konserogen, embriotoksiki təsirlər
- şüalanma, isitmə, soyutma təsirləri
- onkoloji, embriotoksiki, leykotik təsirlər

248. Tərkibində kimyəvi maddələr və toksiki kateqoriyası I, II dərəcəli olan insan və biosfer üçün qorxulu sayılan tullantılar necə adlanır? (Çəki: 1)

- dəyişməz toksiki tullantılar
- dayanaqlı toksiki tullantılar
- ✓ qorxulu toksiki tullantılar
- qorxusuz toksiki tullantılar
- stabil toksiki tullantılar

249. Qalvanik və metillik şlamlar, şüşələrin tullantıları, asbest tullantılar və tozlar, turş qatranların emalından alınan qalıqlar, neft qudronu və s. tullantılar hansı növ tullantılara aid edilir? (Çəki: 1)

- zərərsiz tullantılara
- normal tullantılara
- ✓ qorxulu tullantılara
- infeksiyon tullantılara
- zərərli tullantılara

250. Tərkibində toksiki, partlayış yarada bilən, infeksiyon, yanğın törədə bilən maddələr olan tullantılara nə deyilir? (Çəki: 1)

- zəhərli tullantılar
- zəhərsiz tullantılar
- ✓ qorxulu tullantılar
- adi tullantılar

- təhlükəsi tullantılar

251. Dünyada sənaye tullantılarının yığılıb qalması hansı ekoloji vəziyyətin yaranmasına səbəb olur (Çəki: 1)

- √ Kritik ekoloji vəziyyətin
- dayanıqsız ekoloji vəziyyətin
- dayanaqlı ekoloji vəziyyətin
- normal ekoloji vəziyyətin
- stabil ekoloji vəziyyətin

252. Ən çox bərk sənaye tullantıları yaradan sənaye sahələri hansılardır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- √ kimya sənayesi
- sənaye – tikinti materialları sahəsi
- İES – lər
- qara və əlvan metallurjiya sənayesi
- kömürçixarma sənayesi

253. Məhsul istehsalı zamanı yaranan və öz ilk xassələrini itirən tullantılara nə deyilir? (Çəki: 1)

- tikinti tullantıları
- dəmir tullantıları
- √ sənaye tullantıları
- məişət tullantılar
- şüşə tullantıları

254. Bərk məişət tullantılarının miqdarı və yayılma sahəsi nədən asılıdır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- şəhərin abadlığından
- şəhərlərin böyüklüyündən
- istilik sistemindən, yanacaq növündən
- ictimai – iaişənin inkişafından
- √ yaşıllıqların və ağacların sayından

255. Məişət tullantıları hansı aqreqat hallarında olur? (Çəki: 1)

- qatran, bərk, buxar
- buxar, tüstü, bərk
- √ bərk, maye, qazaoxşar
- bərk, buxar, qaz
- qaz, maye, qatran

256. Bütün bərk tullantıları neçə yerə ayırırlar? (Çəki: 1)

- √ sənaye və məişət tullantıları
- taxta və şalban tullantıları
- metal və metal qırıntıları tullantılar
- neft və neft məhsulları tullantıları
- ağac və şüşə tullantıları

257. Bərk məişət və sənaye tullantıları haralara atılır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- √ şəhərin mərkəzində toplanır
- istifadəsiz yerlərə
- şəhər ətrafına
- icazə verilməyən zibilxanalara
- icazə verilən zibilxanalara

258. Ətraf mühiti çirkləndirən və böyük ekoloji problemlər yaradan tullantılar hansılardır? (Çəki: 1)

- zavod tullantıları
- fabrik tullantıları
- meşə tullantıları
- √ məişət və sənaye tullantıları
- təmir – tikinti tullantıları

259. Suyun xlorlaşdırılması, xlor istehsal edən sənaye sahəsində və pestisidlərin istehsalı zamanı hansı qaz yaranır? (Çəki: 1)

- √ dioksin yaranır
- nitratlar yaranır
- duzlar yaranır
- sulfidlər yaranır
- nitrat yaranır

260. Sənaye və şəhər zibillərinin yandırılması tərkibində qurğuşun olan etil maye benzinin, kağız-sellüloza və elektronika sənayesi tullantıları hansı tərkibli tullantılardır? (Çəki: 1)

- √ dioksintərkibli tullantılar
- azottərkibli tullantılar
- xlorərkibli tullantılar
- kaliumtərkibli tullantılar
- oksigentərkibli tullantılar

261. Zəif və orta aktivlikli radionuklid tullantılar necə basdırılır? (Çəki: 1)

- xüsusi ərazidə saxlanılır
- İES – in ərazisində basdırılır
- İES – in ərazisində saxlanılır
- xüsusi anbarda saxlanılır
- √ AES – in ərazilərində saxlanılır

262. Yüksək aktivlikli radionuklidlərin aktivlik dərəcəsi nə qədərdir? (Çəki: 1)

- √ 1000 Ku/m³ – dən yuxarı
- 700 Ku/m³ – dən yuxarı
- 500 Ku/m³ – dən yuxarı
- 600 Ku/m³ – dən yuxarı
- 900 Ku/m³ – dən yuxarı

263. Orta aktivlikli radionuklidlərin aktivlik dərəcəsi nə qədərdir? (Çəki: 1)

- √ 10÷100 Ku/m³
- 7÷70 Ku/m³
- 4÷40 Ku/m³
- 8÷80 Ku/m³
- 5÷15 Ku/m³

264. Zəif aktivlikli radioaktiv nuklidlərin aktivlik dozası nə qədərdir? (Çəki: 1)

- √ 0,1 Ku/m³
- 0,7 Ku/m³
- 0,5 Ku/m³
- 0,4 Ku/m³
- 0,2 Ku/m³

265. Aktivliyinə görə radioaktiv nuklidləri neçə yerə ayırırlar? (Çəki: 1)

- √ zəif, orta, yüksək aktivlikli radionuklidlər
- stabil, zəif, ifrat yüksək aktivlikli radionuklidlər
- dəyişən, dəyişməz, stabil aktivlikli radionuklidlər

- yüksək, ali, əla aktivlikli radioaktivnuklidlər
- orta, ifrat, qlobal aktivlikli radionuklidlər

266. Ümumi sənaye tullantılarının necə faizi yağsızlaşdırılaraq itiləşdirilir? (Çəki: 1)

- √ 20% - i
- 18% - i
- 30% - i
- 35% - i
- 15% - i

267. Bərk məişət tullantıları kimi sənaye tullantılar da haralara atılır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- √ zavodun həyətində
- icazə verilməmiş zibilxanalara
- mütəşəkkil svalkalara
- doğru cavab yoxdur
- icazə verilmiş zibilxanalara

268. Hansı istehsal sahələrinin tullantıları qaz şəklində olur? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- √ yeməxanalardan ayrılan qazlar
- avtonəqliyyatdan ayrılan qazlar
- İES – dan atmosfərə atılan qazlar
- AES – in qaz tullantıları
- sənaye sobalarından atılan qazlar

269. Qaz halında olan məişət tullantıları atmosferin hansı qatlarında paylanır? (Çəki: 1)

- √ yer səthinə yaxın yayılırlar
- stratosferdə yayılırlar
- ionosferə qədər yayılırlar
- su səthlərində yayılırlar
- troposferdə yayılırlar

270. Plastik, kağız, şüşə, dəri, yeyinti məhsullarının tullantıları hansı aqrekat halında olan tullantılardır? (Çəki: 1)

- √ bərk halında
- qaz halında
- buxar halında
- qatran halında
- maye halında

271. Məişətdən yaranan çirkab suları və kommunal təsərrüfatı sahələrinin çirkab suları hansı çirkab sularına aid edilir? (Çəki: 1)

- √ məişət çirkab sularına aid edilir
- yeraltı çirkab sularına aid edilir
- hövzələrdəki çirkab sularına aid edilir
- səth sularının çirkab sularına aid edilir.
- istehsalat çirkab sularına aid edilir

272. Biosferə edilən xüsusi antropogen təsirlər aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- √ ətraf mühitin stabil qalması
- səs-küylə təsir
- bioloji çirklənmə
- elektromaqnit və başqa şüalanmaların təsiri
- ətraf mühitin təhlükəli tullantılarla çirklənməsi

273. Biosferə edilən xüsusi antropogen təsirlər aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- √ mexaniki çirklənmə
- səs – küylə çirklənmə
- bioloji çirklənmə
- elektromaqnit şüaları ilə çirklənmə
- ətraf mühitin təhlükəli tullantıların çirklənməsi

274. Termiki üsuldən nə üçün istifadə olunur?

- çirkab suların tərkibindəki incə dispers və həll olmuş qeyri – üzvi qatışıqlar kənar eətmək üçün
- √ tərkibində mineral və üzvi maddələr saxlayan yüksək qatılıqlı çirkli suları ləğv etmək üçün
- kül çirkləndiricilərinin təmizləmək üçün
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəciklərinin mexaniki təmizləmək üçün
- çirkab suların tərkibində olan kiçik ölçülü qiymətli metalları ayırmaq üçün

275. Flotasiya üsulundan nə üçün istifadə olunur?

- √ kül çirkləndiricilərinin təmizləmək üçün
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəciklərinin mexaniki təmizləmək üçün
- çirkab suların tərkibində olan kiçik ölçülü qiymətli metalları ayırmaq üçün
- çirkab suların ilkin təmizləmək üçün
- radioaktiv çirkləndiricilərinin təmizləmək üçün

276. Koaqulyasiya, sorbsiya, flotasiya metodlarından nə zaman istifadə olunur?

- √ çirkab suların fiziki – kimyəvi təmizlənməsində
- çirkab suların bioloji üsulla təmizlənməsində
- çirkab suların anaerob üsulu ilə təmizlənməsində
- çirkab suların absorbsiya üsulu ilə təmizlənməsində
- çirkab suların koaqulyasiya üsulu ilə təmizlənməsində

277. Mexaniki üsuldən nə zaman istifadə olunur?

- radioaktiv çirkləndiricilərinin təmizlənməsində
- tullantı qazların tərkibində zərərli qazların konsentrasiyası az olduqda təmizlənməsində
- √ çirkab suların ilkin təmizlənməsində
- kül çirkləndiricilərinin təmizlənməsində
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəciklərinin mexaniki təmizlənməsində

278. Aktivləşmiş kömürdən, selikozel, seolitdən nə zaman istifadə olunur?

- √ çirkab suların sorbsiya üsulu ilə təmizlənməsində
- çirkab suların bioloji üsulla təmizlənməsində
- çirkab suların kimyəvi üsulla təmizlənməsində
- çirkab suların absorbsiya üsulu ilə təmizlənməsində
- çirkab suların koaqulyasiya üsulu ilə təmizlənməsində

279. Yeraltı suların tükənməsi necə baş verir?

- √ yeraltı suların müəyyən bir ərazidə azalması və səviyyəsinin aşağı düşməsi zamanı
- göllərin və çayların suyunun qurudulması zamanı
- dəniz və okean sularının çirklənməsi zamanı
- ekosistemlərin dayanıqlığının pozulması zamanı
- səth sularının nominal icazə verilmiş axınının azalması zamanı

280. Neft və neft məhsulları neyə təsir göstərir?

- flora və faunanın çoxalmasına
- √ dəniz və okean sularının çirklənməsinə
- bioloji məhsuldarlıq aşağı düşməsinə

- canlılarda kimyəvi toksikatlara yığılmasına
- göllərin və çayların suyunun qurudulmasına

281. Toztutucu qurğulardan nə üçün istifadə olunur?

- bioloji üsulla tullantı qazları təmizləmək üçün
- texniki üsulla tullantı qazları təmizləmək üçün
- ✓ fiziki üsulla tullantı qazları təmizləmək üçün
- kimyəvi üsulla tullantı qazları təmizləmək üçün
- katalitik üsulla tullantı qazları təmizləmək üçün

282. Fiziki və kimyəvi üsullardan nə üçün istifadə olunur?

- ✓ tullantı qazları zərərli maddələrdən təmizləmək üçün
- tullantı qazların tərkibində zərərli qazların konsentrasiyası az olduqda təmizlənməsində
- katalitik təmizləmə üsulunda katalizator olaraq
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəcikləri mexaniki təmizləmək üçün
- kül çirkləndiricilərini təmizləmək üçün

283. Palladium və vanadiumdan nə üçün istifadə olunur?

- ✓ katalitik təmizləmə üsulunda katalizator olaraq
- tullantı qazların tərkibində zərərli qazların konsentrasiyası az olduqda təmizlənməsində
- aerosol şəklində olan tullantı qazları təmizlənməsində
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəcikləri mexaniki təmizlənməsində
- kül çirkləndiricilərinin təmizlənməsində

284. Kimyəvi üsuldən nə üçün istifadə olunur?

- tullantı qazların tərkibində böyük həcmdə olan toz və yağ dumanlarını təmizləmək üçün
- aerosol şəklində olan tullantı qazları təmizləmək üçün
- ✓ tullantı qazların tərkibində zərərli qazların konsentrasiyası az olduqda təmizləmək üçün
- kül çirkləndiricilərinin təmizlənməsi
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəcikləri mexaniki təmizlənməsi

285. Elektrik filtrlərindən nə üçün istifadə olunur?

- kül çirkləndiricilərinin təmizlənməsi
- aerosol şəklində olan tullantı qazları təmizləmək üçün
- qeyri-üzvi çirkləndiriciləri təmizləmək üçün
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəcikləri mexaniki təmizlənməsi
- ✓ tullantı qazların tərkibində böyük həcmdə olan toz və yağ dumanlarını təmizləmək üçün

286. Su vasitəsilə qazların təmizlənməsi harada aparılır?

- quru mexaniki toztutucularda
- qazyuyucu toztutucularda
- ✓ yaş toztutucularda
- mexaniki toztutucularda
- tozsoran tutucularda

287. Quru mexaniki toztutucularda hansı proses aparılır?

- ✓ kül çirkləndiricilərinin təmizlənməsi
- qeyri-üzvi çirkləndiriciləri təmizləmək üçün
- aerosol şəklində olan tullantı qazları təmizləmək üçün
- tullantı qazların ilkin təmizlənməsi
- ağız və böyük ölçülü aerosol hissəcikləri mexaniki təmizlənməsi

288. Quru toztutucularından nə üçün istifadə olunur?

- ✓ aerazol şəklində olan tullantı qazları təmizləmək üçün
- qeyri- üzvi çirkləndiriciləri təmizləmək üçün
- radioaktiv çirkləndiriciləri təmizləmək üçün
- üzvi çirkləndiriciləri təmizləmək üçün
- kül çirkləndiricilərini təmizləmək üçün

289. Benzopren maddəsi daha çox nəyi çirkləndirir?

- troposferi
- litosferi
- atmosferi
- ✓ ətraf mühiti və canlıların həyat tərzini
- hidrosferi

290. Bərk tullantıların ekopoliqonlarda emalı zamanı bütün tullantıların necə faizi ikinci resurslara (xammala) çevrilir? (Çəki: 1)

- 0.6
- ✓ 0.8
- 0.5
- 0.7
- 0.45

291. Alimlər tullantısız və aztullantılı texnologiyaları təkmilləşdirərək, ətraf mühiti bərk tullantılardan tamamilə azad etmək üçün hansı poliqlonların tikilməsini təklif edirlər? (Çəki: 1)

- svalgalar
- ekozibilxanalar
- zibilxanalar
- adi poliqlonlar
- ✓ ekopoliqlonlar

292. Alimlər sənaye tullantılarının miqdarını azaltmaq məqsədilə hansı texnologiyalardan istifadə etməyi məsləhət görürlər? (Çəki: 1)

- ✓ tullantısız və aztullantılı texnologiyalar
- tullantılı və tullantısız texnologiyalar
- qapalı və yarımqapalı texnologiyalar
- qapalı və açıq texnologiyalar
- dairəvi və tsiklik texnologiyalar

293. Toksik bərk sənaye tullantılarını yandırmaq üçün hansı tip poliqlonlardan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- adi poliqlonlardan
- bəsit poliqlonlardan
- sadə poliqlonlardan
- ümumi poliqlonlardan
- ✓ xüsusi poliqlonlardan

294. Yerli icra hakimiyyətlərinin qərarı əsasında hansı bərk tullantılar xüsusi seçilmiş yerlərdə basdırılır, yaxud zərərsizləşdirilir? (Çəki: 1)

- məişət tullantıları
- kommunal tullantıları
- inşaat tullantıları
- ✓ sənaye tullantıları
- iaşə tullantıları

295. Bərk məişət tullantıları emal edən poliqlonların çatışmamazlığından böyük şəhərlərdə yığılıb qalmış tullantılar hara atılır? (Çəki: 1)

- şəhəratrafi gölməçələrə
- şəhəratrafi düzənliklərə

- √ şəhəratrafi svalkalara
- şəhəratrafi zibilliklərə
- şəhəratrafi yaşıllıqlara

296. Zibilyandırma zavodlarında bərk məişət tullantılarını hansı temperaturda yandırır? (Çəki: 1)

- 500-570°S
- 600-680°S
- 700-750°S
- 450-480°S
- √ 800-850°S

297. Bərk məişət tullantıları zərərsizləşdirmək üçün tikilən müəssisəsi necə adlanır? (Çəki: 1)

- zibildağdan zavod
- zibilbuxarlandırıcı zavod
- zibiltəmizləyən zavod
- √ zibilyandırma zavodu
- zibiltoplayan zavod

298. Bərk məişət tullantılarının aerob üsulu ilə emalından alınan emal məhsulu necə adlanır? (Çəki: 1)

- √ kompost adlanır
- nolinur adlanır
- asbest adlanır
- qatran adlanır
- kömür adlanır

299. Bərk məişət tullantılarını emal etmək üçün ən səmərəli üsul olaraq hansı üsuldan istifadə olunur? (Çəki: 1)

- √ aerob üsulundan istifadə olunur
- oksidləşmə üsulundan istifadə olunur
- çürütmək üsulundan istifadə olunur
- qələviləşdirmə üsulundan istifadə olunur
- anaerob üsulundan istifadə olunur

300. Bərk məişət və sənaye tullantıları poliqonlarda hansı şərtlər daxilində emal üçün birlikdə yüklənir? (Çəki: 1)

- √ tullantıların tərkibində toksiki maddələr az olduqda
- tullantıların tərkibində sulfidlər çox olduqda
- tullantıların tərkibində taxta qırıntılar olduqda
- tullantıların tərkibində plastmaslar olduqda
- tullantıların tərkibində şüşə maddələr az olduqda

301. Dünya praktikasında bərk məişət tullantılarının emal etmək üçün aşağıdakı üsullardan istifadə edilir. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- √ zibillərin müxtəlif sahələrə atılması
- zibillərin rentilizasiya edilməsi
- zibillərin utilizasiya edilməsi
- zibillərin pirolizi
- zibillərin sortlara ayrılması

302. Dünya praktikasında bərk məişət tullantılarının emal etmək üçün aşağıdakı metodlardan istifadə edilir. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- √ zibillərin basdırılması
- zibillərin zibilyandırıcı zavodlarda yandırılması
- zibillərin komposta edilməsi
- zibillərin fermentləşdirilməsi
- Tullantıları emal etmək üçün poliqonların tikilməsi

303. Tullantıların təkrarən, bəzən dəfələrlə ardıcıl emal olunması prosesi necə adlanır? (Çəki: 1)
- flotasiya adlanır
  - utilizasiya adlanır
  - sorbsiya adlanır
  - rektifikasiya adlanır
  - ✓ rentilizasiya adlanır
304. Tullantılardan təkrar xammal, istilik enerjisi və gübrə kimi istifadə etmək üçün aparılan proses necə adlanır? (Çəki: 1)
- ✓ sənaye tullantılarının utilizasiyası
  - kimya tullantılarının utilizasiyası
  - tikinti – inşaat tullantılarının utilizasiyası
  - kömür tullantılarının utilizasiyası
  - məişət tullantılarının utilizasiyası
305. Ətraf mühiti və insanları bioloji çirklənmədən mühafizə etmək üçün aşağıdakı tədbirlər həyata keçirilir. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- ✓ hər bir tədbir görülmür
  - qorxulu virusların mənbəyini nəzarət altında alınır
  - epidemioloji nəzarəti həyata keçirilir
  - sanitariya qaydalarına əməl edilir
  - karantin elan edilsin
306. Xüsusi təhlükəli radioaktiv tullantıları basdırmaq üçün yerin geoloji forması nəzərə alınmaqla yeraltı hansı sahələr seçilir? (Çəki: 1)
- ✓ daş duz və qaya süxurlu massivlər seçilir
  - daş qayalar və düzənliklər seçilir
  - çöllər və xiyabanlar seçilir
  - daş kömür və daşduz massivləri seçilir.
  - su hövzələri və yeraltı sular seçilir
307. Atom enerjisi ilə məşğul olan beynəlxalq agentlik (MAQATE) xüsusi təhlükəli radioaktiv tullantıları basdırılması üçün haranı təklif edirlər (Çəki: 1)
- ✓ yeraltını
  - su mühitini
  - duz mühitini
  - buz mühitini
  - yer səthini
308. Qurudulmuş bərk məişət tullantıları inşaat təyinatlı sobalarda hansı temperaturda yandırılır? (Çəki: 1)
- ✓ 1000°S-də
  - 500°S-də
  - 900°S-də
  - 950°S-də
  - 200°S-də
309. Bərk məişət tullantılarının yandırılması zamanı yaranan toksiki qazlar yanma prosesinin hansı etpında ayrılır? (Çəki: 1)
- ✓ II etpında
  - I etpında
  - IV etpında
  - V etpında
  - III etpında
310. Avropada zibilyandırma zavodlarında zibilin yandırılması necə etpda həyata keçirilir? (Çəki: 1)

- √ iki etapda
- üç etapda
- yeddi etapda
- səkkiz etapda
- beş etapda

311. Bərk tullantıları emal etmək üçün tikilən poliqonlar neçə il müddətində zibilləri emal edir? (Çəki: 1)

- √ 50-100 il müddətində
- 40-70 il müddətində
- 45-90 il müddətində
- 25-45 il müddətində
- 35 – 70 il müddətində

312. Bərk tullantıların emal edilməsi üçün tikilən poliqonların hündürlüyü nə qədər olur? (Çəki: 1)

- √ 60 m-ə qədər
- 45 m - ə qədər
- 40 m - ə qədər
- 35 m - ə qədər
- 50 m-ə qədər

313. Xüsusi qurğularda tullantıların toksiki maddələrdən təmizlənməsi necə adlanır? (Çəki: 1)

- √ tullantıların demoksikasiyası adlanır
- tullantıların utilizasiyası adlanır
- tullantıların istehsalı adlanır
- tullantıların istifadəsi adlanır
- tullantıların basdırılması adlanır

314. Tullantıların yerin altında xüsusi ayrılmış çuxurlarda, istifadəsiz şaxtalarda və başqa yerlərdə yerləşdirilməsi necə adlanır? (Çəki: 1)

- √ tullantıların basdırılması adlanır
- tullantıların dondurulması adlanır
- tullantıların istehsalı adlanır
- tullantıların utilizasiyası adlanır
- tullantıların istifadəsi adlanır

315. Tullantılarda olan müxtəlif faydalı komponentləri ayırıb, ondan yenidən istifadə üçün aparılan proses necə adlanır? (Çəki: 1)

- √ utilizasiya adlanır
- rektifikasiya adlanır
- sorbsiya adlanır
- flotasiya adlanır
- rekultivasiya adlanır

316. Troposferdə mövcud olan ozon hansı proseslər nəticəsində əmələ gəlir ?

- √ atmosferdə elektrik və şimşək çaxması nəticəsində
- vulkan püskürmələri nəticəsində havaya qalxan qazlardan
- kükürd 2-oksidiin kəskin artması nəticəsində
- AES-lərin işləmə prosesində yaranan şüalanmadan
- havada olan karbon qazı və azot oksidlərinin miqdarından

317. Hansı təbəqədə mövcud olan ozonun konsentrasiyasının azalması xeyirli hesab edilir ?

- √ troposferdə
- termosferdə
- mezosferdə

- stratosferdə
- erkosferdə

318. İqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş ölkələrdə ən çox ölümlə nəticələnən xəstəliklər hansılardır ?

- ✓ ürək-damar və xərçəng
- psixosomionallıq və anemiya
- hipodinamiya və malyariya
- ağcaqanad ensefaliti
- taun və difteriya

319. Əlverişsiz mənzil, yaşayış şəraiti, müxtəlif stress vəziyyəti hansı risk faktorlarına aiddir ?

- ✓ sosial
- bioloji
- ekoloji
- təbii
- elementar

320. Kanserojen maddələrə aşağıdakılardan hansılar aiddir ?

- neftlə çirklənmiş süni göllərin suları
- havadakı təsirsiz qazların miqdarının artması
- ✓ tsiklik karbohidrogenlər, azotlu rəngləyicilər
- karroziyaya uğramış dəmir hissələri
- suyun tərkibində oksigenli maddələrin artması

321. Karbon-oksidiyin havada konsentrasiyasının miqdarı çox olduqda hansı xəstəliklərin artmasına şərait yaranır ?

- ✓ ateroskleroz, psixoz, infarkt
- qara ciyər və qida yolu xəstəlikləri
- talasemiya və xərçəng xəstəlikləri
- endokrin xəstəlikləri, irsi xəstəliklər
- damar xəstəlikləri, qaz azlığı

322. Neftlə çox çirklənmiş yerlərdə ən çox hansı xəstəliklər müşahidə edilir ?

- ✓ endokrin, qan dövranı, allergiya
- qan azlığı, şiş xəstəlikləri
- ürək-damar və həzm orqanları xəstəlikləri
- burun-boğaz və damar xəstəlikləri
- əqli çatmamazlıq, genetik xəstəliklər

323. Kükürd və azot oksidləri nə zaman atmosfərə atılır?

- dəmirin əridilməsi zamanı
- poladın əridilməsi zamanı
- ✓ İES və qazanxanalarda maye yanacaq yandırılan zaman
- Polad istehsalı zamanı
- İES və qazanxanalarda işlədilən

324. 1997 – ci ildə Monrealda imzalanmış protokol nə haqqında idi?

- ✓ ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalının dayandırılması haqqında
- ozon dağıdıcı xlor - flüor üzvi birləşmələri haqqında
- orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri haqqında
- ətraf mühitə təsirinə görə antropogen təsirlər haqqında
- ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalını 2 dəfə azaltmaq haqqında

325. 1987 – ci ildə Monrealda imzalanmış protokol nə haqqında idi?

- müxtəlif orqanizmlərin ətraf mühitlə münasibətləri haqqında
- ətraf mühitə təsirinə görə antropogen təsirlər haqqında
- √ ozon dağından xlor - flüor üzvi birləşmələrin və digər ozon dağıdıcı maddələrin (ODM) istehsalını 2 dəfə azaltmaq haqqında
- insanın öz iqtisadi, hərbi, mədəni maraqlarını təmin etmək məqsədilə onu əhatə edən xarici mühitə təsirləri haqqında
- orqanizm səviyyəsindən yuxarıdakı müxtəlif sistemləri haqqında

326. İonlaşdırıcı şüalar buraxan elementlərin izotoplarına nə deyilir? (Çəki: 1)

- √ Radioaktiv izotoplar deyilir
- İonlaşmış kristallar deyilir
- İonlaşmış duzlar deyilir
- Radioaktiv tullantılar deyilir
- Radioaktiv nuklidlər deyilir

327. Dağ süxurlarında olan radioaktiv və kosmosdan yer üzünə düşən şüalanmaları hansı mənbələr yaradır? (Çəki: 1)

- √ Təbiətdə olan ionlaşdırıcı mənbələr
- Elektromaqnit mənbələri
- Elektrik ölçü cihazları
- Yer maqnitizmi
- Süni mənbələr

328. Yüksək enerjiyə malik olan şüaların təsiri nəticəsində bir atomdan elektronu çıxarıb digər atoma birləşdirərkən mənfə və müsbət ionlar cütünün yaranmasına nə deyilir? (Çəki: 1)

- √ İonlaşma hadisəsi deyilir
- Şüalanma hadisəsi deyilir
- Elektronalma hadisəsi deyilir
- Yüklənmə hadisəsi deyilir
- Elektron vermə hadisəsi deyilir

329. FEHM və işin təşkilinə gigiyena tələbatına əsasən yuxarı sinif şagirdləri üçün dərs müddətində nə müddətdə kompüterdən istifadə edə bilərlər? (Çəki: 1)

- √ I dərstdə 30 dəqiqə II dərstdə 15 dəqiqə
- İstənilən qədər istifadə edə bilərlər
- I dərstdə 25 dəqiqə II dərstdə 20 dəqiqə
- II dərstdə 20 dəqiqə III dərstdə 30 dəqiqə
- İstifadə etməyə icazə verilmir

330. Güclü elektromaqnit şüalanmalarından sayılan cib telefonları nə cür rabitə sayılır? (Çəki: 1)

- √ Mobil rabitə sayılır
- Şunursuz rabitə sayılır
- Radar rabitə sayılır
- İntensiv rabitə sayılı
- İmpuls rabitə sayılır

331. Video oyunlar və digər elektrik cihazlarından müntəzəm istifadə edən uşaqlarda hansı xəstəliyə tutulma riski yüksək olur? (Çəki: 1)

- √ Leykos xəstəliyi
- Leykomiya xəstəliyi
- Endokrin xəstəliyi
- Onkoloji xəstəlik
- Monal xəstəlik

332. FEHM və işin təşkilinə gigiyena tələbatına əsasən yaşlılar üçün kompüterdə iş müddəti 8 saatlıq iş günündə neçə saat qəbul olunmuşdur? (Çəki: 1)

- √ 4 saat qəbul olunmuşdur
- 8 saat qəbul olunmuşdur
- 6 saat qəbul olunmuşdur
- 10 saat qəbul olunmuşdur
- 5 saat qəbul olunmuşdur

333. Ümumiləşdirilmiş məlumatlara əsasən kompüter işlədicilərin monitor arxasında 2 saatdan 4 saata qədər işlədikləri zaman onların səhhətində hansı dəyişikliklər yaranır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- √ Orqanizmdə elə bir dəyişiklik hiss olunmur
- Ürək –damar xəstəlikləri 2 dəfə çox olur
- Ayaq-hərəkət aparatında xəstəlik 3,1 dəfə çox olur
- Nəfəs yollarının xəstəlikləri 1,9 dəfə çox olur
- Sinir istemində pozuntular 4,6 dəfə çox olur

334. Kompüter istifadəçilərinin sağlamlıqlarında bir sıra şikayətlərinin olmasının səbəbi nədir? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- √ Əhval-ruhiyyənin yüksəlməsi
- Yuxunun və yaddaşın pozulması
- Yorğunluq və əsəbilik
- Saçın tökülməsi və dərinin quruması
- Gözlərin sancması, baş ağrıları

335. Kompüter istifadəçilərinin görmə qabiliyyəti neçə faiz azala bilər? (Çəki: 1)

- √ 60-85%
- 45-70%
- 60-70%
- 35-50%
- 40-65%

336. Kompüterdə işləyən işçinin işin başlanğıcından 2 saat sonra əmələ gələn baş ağrısının səbəbi nədir? (Çəki: 1)

- √ Otaq havasında ağır aeroionların çoxalmasıdır
- Otaqda karbonun miqdarının çoxalmasıdır
- Otaqda rütubətin azalmasıdır
- Otaqda istiliyin artmasıdır
- Otaqda oksigenin miqdarının azalmasıdır

337. Kompüter işləyən zaman otaqda havanın hansı tərkibi dəyişir? (Çəki: 1)

- √ Havanın aeroion tərkibi pisləşir
- Havanın oksigeni pisləşir
- Havanın azot tərkibi pisləşir
- Havanın hidrogen tərkibi pisləşir
- Havanın rütubəti pisləşir

338. Elektromaqnit şüaları kompüter istifadəçisindən hansı məsafədə olan işçilərə də təsir göstərir? (Çəki: 1)

- √ 5 metr məsafədə
- 8 metr məsafədə
- 3 metr məsafədə
- 10 metr məsafədə
- 7 metr məsafədə

339. Kompüter ətrafında yaranan elektrostatik sahəni zəiflətmək üçün hansı tədbiri həyata keçirtmək lazımdır? (Çəki: 1)

- √ Yerlə birləşdirmək lazımdır
- İzolə etmək lazımdır
- Az işlətmək lazımdır

- Şüalandırmaq lazımdır
  - Yerlə birləşdirmək lazım deyil
340. Son illər səhərlərdə böyük tezlikli diapozonlarda elektromaqnit sahələrinin aşağıdakı mənbələrinin sayı artmışdır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- √ Çuqun sobaları
  - DAM-nın radarları
  - Kompüterlər
  - Kiçik dalğalı sobalar
  - Mobil əlaqə sistemləri
341. Ətraf mühitin elektromaqnit çirklənməsi dünya miqyasında vacib məsələ olduğundan ÜST bu problemi hansı problemlər sırasına daxil etmişdir? (Çəki: 1)
- √ Aktual problemlər
  - Qlobal problemlər
  - Regional problemlər
  - Lokal problemlər
  - Adi problemlər
342. Son illərdə antropogen təsirlər nəticəsində elektromaqnit sahəsinin genişlənməsi və güclənməsi ətraf mühitə hansı hadisənin formalaşmasına səbəb olmuşdur? (Çəki: 1)
- √ Eketrosmoq hadisəsinin
  - Adi smog hadisəsinin
  - Fətokimyəvi smog hadisəsinin
  - Buluqaranma hadisəsinin
  - Tüstü smogu hadisəsinin
343. Qəbul olunmuş normalara uyğun olaraq kompüterlə işləyən hər bir işçi üçün nə qədər sahə və həcm ayrılmalıdır? (Çəki: 1)
- √ 6 m² və 20 m³ ayrılmalıdır
  - 8 m² və 25 m³ ayrılmalıdır
  - 10 m² və 30 m³ ayrılmalıdır
  - 2 m² və 8 m³ ayrılmalıdır
  - 4 m² və 18 m³ ayrılmalıdır
344. Hansı kompüterlərdə maye kristallardan istifadə edilir, baxmayaraq ki, onlar da güclü elektromaqnit sahəsi ətraf mühitdə yaradırlar? (Çəki: 1)
- √ Notbuk portativ kompüterləri
  - Fərdi elektron hesablama maşınları
  - Videodisplayerlər
  - Rəqəmsal televizorlar
  - Adi kompüterlər
345. 1 Vt şüalanma gücü ilə işləyən mobil telefonlar insanda hansı xəstəlik yaradır? (Çəki: 1)
- √ Monal xəstəlik yaradır
  - Onkoloji xəstəlik yaradır
  - Xroniki ciyər xəstəliyi yaradır
  - Pnevmaniya xəstəliyi yaradır
  - Ruhi xəstəlik yaradır
346. Kompüter otaqlarını işıqlandırmaq üçün hansı lampalardan istifadə olunması məsləhət görülür? (Çəki: 1)
- Volfrom lampalardan
  - Kvars lampalardan
  - √ Lyuminesens lampalarından
  - Triod lampalardan

- Diod lampalardan

347. Kompüter otaqlarında optimla rütubətlik 21° S tempraturda neçə faiz təşkil edilməlidir? (Çəki: 1)

- ✓ 60% təşkil edilməlidir
- 45% təşkil edilməlidir
- 48% təşkil edilməlidir
- 55% təşkil edilməlidir
- 40% təşkil edilməlidir

348. Kompüter istifadəçisi ilə ekran arasında məsafə nə qədər olmalıdır? (Çəki: 1)

- ✓ 50 sm olmalıdır
- 35 sm olmalıdır
- 30 sm olmalıdır
- 45 sm olmalıdır
- 40 sm olmalıdır

349. Kompüter geniş diapazonda hansı müxtəlif elektromaqnit şüalanması yaradır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- ✓ Optik şüalar
- Rentgen şüaları
- Yüksək tezlikli və aşağı tezlikli elektromaqnit şüaları
- Ultrabənövşəyi şüalar
- Elektrostatik sahələr

350. Qəbul olunmuş normaya əsasən insanlar üçün təhlükəsiz maqnit sahəsi selinin sıxlığı neçə Qaus qəbul edilmişdir? (Çəki: 1)

- 85 Qaus
- 30 Qaus
- 45 Qaus
- 70 Qaus
- ✓ 50 Qaus

351. Elektromaqnit sahəsindən mühafizə olunmaq məqsədilə qoruyucu-sanitar mühafizə zonasının həddlərində hansı tikililərin inşasına qadağa qoyulur? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- ✓ İstirahət parkları salınır
- Nəqliyyat üçün dayanacaqların
- İstirahət yerlərinin
- İdman və oyun meydançalarının
- Yaşayış binalarının

352. Yaşayış yerlərini kəşib keçən yüksək gərginlikli elektromaqnit sahələrindən insanları qorumaq üçün hansı qoruyucu zonadan istifadə edilir? (Çəki: 1)

- ✓ Sanitar-qoruyucu zonadan
- Yaşillıq zonasından
- Taxta çəpərlərdən
- Beton sütunlardan
- Mühafizə zonasından

353. Zəif səviyəli elektromaqnit sahəsinin bilavasitə təsirindən orqanizmdə hansı xəstəliklər inkişaf edə bilər? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- ✓ Orqanizm stabil vəziyyətdə qalır
- Davranışın dəyişməsi, huşun itirilməsi xəstəliyi
- Bronxit, astma, aritmiya xəstəliyi
- Miqren, xroniki yorğunluq xəstəliyi
- Xərçəng xəstəliyi

354. Ətraf mühitin elektromaqnit çirklənməsi orqanizmin aşağıdakı əsas funksiyalarının zəiflənməsinə və zədələnməsinə səbəb olur. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- √ Sümüklərin nazilməsi
  - Həzm sisteminin zədələnməsi
  - Psixi pozuntuların artması
  - İmmunitetin aşağı düşməsi
  - Ürək damar sisteminin zəifləməsi
355. Elektromaqnit sahəsinin hansı təsiri sahəsində aparılan tədqiqatlar insan orqanizminin ən həssas sistemlərini analiz etməyə imkan yaratdı? (Çəki: 1)
- √ Bioloji təsiri
  - Kimyəvi təsiri
  - Harmonal təsiri
  - Ümumi təsiri
  - Fiziki təsiri
356. Son zamanlar ətraf mühitə elektromaqnit sahəsinin yerin təbii fonu ilə müqayisədə 1000 defədən çox artmasına səbəb olan sahələrdən aşağıdakıları göstərmək olar. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- √ Elektron cihazlarının sayının azalması
  - Elektrik qurğularının kütəvi istehsalı
  - Radioelektron qurğularının istehsalının genişlənməsi
  - Mikroelektron qurğularının istehsalının artması
  - Müxtəlif məişət cihazlarının istehsalının çoxalması
357. İnsanın fəaliyyəti ilə əlaqədar olaraq törənən elektromaqnit sahələrinin diapazonunun genişləndiyi sahələr aşağıdakılardır. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- √ Ətraf mühitə elektromaqnit sahəsi stabildir
  - Radiolokasiyanın intensiv inkişafında
  - Texnoloji proseslərdə geniş istifadə olunmasında
  - Müxtəlif rabitələrin yaradılmasında
  - Radio əlaqələrin genişləndirilməsində
358. Ekoloji problemləri təhlil etmək məqsədilə elektrik və maqnit sahələrinin bütün növlərini mənşəyinə görə aşağıdakı qruplara ayırırlar. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- √ Elektrik və maqnit sahələri mövcud deyil
  - Yerin sabit elektrostatik və maqnit sahəsi
  - Antropogen mənşəli elektromaqnit sahəsi
  - Bioloji obyektlərdən törənən elektrik sahəsi
  - Günəş və ulduzlardan gələn törəyən elektromaqnit sahəsi
359. Piroliz zibilyandırma zavodlarında bərk məişət tullantıları hansı temperaturda yandırılır? (Çəki: 1)
- √ 1700°S
  - 1350°S
  - 1600°S
  - 1650°S
  - 1500°S
360. Maye çəkilində olan radioaktiv tullantıları utulləşdirmək üçün hansı metodlardan istifadə edilir? (Çəki: 1)
- √ bitumlaşdırma və şüşələşdirmə
  - qablaşdırma və soyudulma
  - şüşələşdirmə və rezinləşdirmə
  - qablaşdırma və şüşələşdirmə
  - bitumlaşdırma və qablaşdırma

361. Radioaktiv tərkibli məhsulların bərk tullantılarını zərərsizləşdirmək üçün hansı üsuldan istifadə edirlər (Çəki: 1)

- √ bitumlaşdırmaq üçün yandırirlar
- formasını dəyişirlər
- adi şəkildə anbarlara göndərilər
- böyük həcmə salırlar
- presləyirlər

362. Hələlik hansı sahənin radioaktiv tullantılarını tam zərərsizləşdirmək mümkün olmamışdır (Çəki: 1)

- √ AES –in və hərbi – sənaye kompleksinin
- zavod və kombinatların
- tikinti materialları və asbestlərin
- kombinatların və faydalı qazıntıların
- səhiyyə və elektronikanın

363. Vulkan püskürməsi, zəlzələ və s. baş verən gözlənilməz hadisələr hansı faktorlara Aid edilir ?

- √ qeyri-dövri faktorlara
- kosmik faktorlara
- limitləşdirici faktorlara
- modifikator faktorlara
- fizioloji faktorlara

364. Temperatur, su, insan, torpaq, işıq və s.mühitin hansı sahəsinin ayrılmaz hissələridir ?

- √ abiotik amillərin
- dövri millərin
- biotik amillərin
- antropogen amillərin
- biokoz amillərin

365. Torpağa qurğuşun tullantıları hansı vasitələrlə atılır ?

- √ avtomobillər
- yeyinti sənayesi
- əlvan metallurgiya
- qara metallurgiya
- neft sənayesi

366. Fosfor və azotun mütəhərrik birləşmələri su hövzələrinə daxil olduqda hansı canlıların güclü inkişafı baş verir ?

- √ yosun və mikroorqanizmlər
- sarmaşiq və liyanalar
- alçaq boylu kollar
- hidromorf bitkilər
- mamır və şibyələr

367. Ümumiyyətlə becərilən sahələr ümumi torpaq fondunun neçə faizini təşkil edir ?

- 6,7 %-ni
- 9,5 %-ni
- √ 11,2 %-ni
- 5 %-ni
- 8 %-ni

368. Karbon və azotun torpaqla toplanması hansı amillərin fəaliyyəti ilə bağlıdır ?

- √ bitki və heyvan qalıqları

- maqmatik süxurlar
- iqlim elementləri
- dağ süxurları və mineralları
- insanın təsərrüfat fəaliyyəti

369. Dünyanın quru hissəsinin nə qədər sahəsi tropik torpaqlar altındadır ?

- √ 42125.0
- 42036.0
- 42128.0
- 42097.0
- 42064.0

370. Radioaktiv çirkləndiricilər hansı növ çirkləndiricilərə aiddir:

- biosfer çirkləndiricilərinə
- ionsfer çirkləndiricilərinə
- √ atmosfer çirkləndiricilərinə
- hidrosfer çirkləndiricilərinə
- litosfer çirkləndiricilərinə

371. Radioaktivlik nəyə deyilir?

- √ təbiətdə xarici təsir olmadan elementlərin öz-özünə şüa buraxması hadisəsinə
- insan fəaliyyəti nəticəsində təbii radiasiya fonunun dəyişməsinə
- radiasiya təhlükəsizliyinin təmin olunmasına
- indiki və gələcək nəsillərin sağlamlığının ionlaşdırıcı şüalanmaların zərərli təsirindən qorunmasına
- ionlaşdırıcı şüalar buraxan elementlərin izotoplarına

372. Tezliyi 109-1013 hs olan səsə ne deyilir?

- Harmonik səs deyilir
- Ultrasəs deyilir
- Akustik səs deyilir
- √ Hipersəs deyilir
- İnfraşəs deyilir

373. Tezliyi 20000hs-dən yuxarı olan səs necə adlanır? (Çəki: 1)

- Hipersəs adlanır
- √ Ultrasəs adlanır
- İnfraşəs adlanır
- Termonik səs adlanır
- Titrəyiş səsi adlanır

374. Tezliyi 20 hs-dən aşağı olan səs dalğasına nə deyilir? (Çəki: 1)

- Hipersəs deyilir
- İltrasəs deyilir
- Zərbəlisəs deyilir
- Titrəyiş səsi deyilir
- √ İnfraşəs deyilir

375. Tezliyi 20 hs ilə 20000 hs arasında olan və ixtiyari elastik mühitdə yayılan mexaniki dalğalara nə deyilir? (Çəki: 1)

- √ Səs dalğaları deyilir
- Elastik dalğalar deyilir
- Elektrik dalğalar deyilir
- Akustik dalğalar deyilir
- Qeyri-elastik dalğalar deyilir

376. İonlaşdırıcı şüalanma mənbəyi ətrafında mənbənin normal istismarı şəraitində əhalinin normal şüalanma normasından yüksək dozalı ərazisi necə adlanır? (Çəki: 1)
- Müşahidə zonası adlanır
  - İşçi zona adlanır
  - Təhlükəli zona adlanır
  - Poliqou adlanır
  - ✓ Sanital-mühafizə zonası adlanır
377. Kosmik şüalanmanın və təbii radionuklidlərin torpaqda, qida maddələrində, habelə insan orqanizmində təbii yaratdığı şüalanma dozasına nə deyilir? (Çəki: 1)
- Məcburi radiasiya fonu deyilir
  - Spontan radiasiya fonu deyilir
  - İxtiyari radiasiya fonu deyilir
  - ✓ Təbii radiasiya fonu deyilir
  - Ümumi radiasiya fonu deyilir
378. Respublika ərazisində atmosfer aerozollarının ümumi β -radioaktivliyi üzrə müşahidələr ölkənin neçə məntəqəsində aparılır? (Çəki: 1)
- ✓ 11 məntəqəsində
  - 8 məntəqəsində
  - 7 məntəqəsində
  - 3 məntəqəsində
  - 5 məntəqəsində
379. Respublikamızda ətraf mühitin radiasiya fonu üzrə gündəlik müşahidələr bütün bölgələri əhatə edən neçə müşahidə məntəqələrində aparılır? (Çəki: 1)
- ✓ 41 müşahidə məntəqəsində
  - 35 müşahidə məntəqəsində
  - 37 müşahidə məntəqəsində
  - 39 müşahidə məntəqəsində
  - 40 müşahidə məntəqəsində
380. Təbii mühitin radiasiya şəraitinə hansı göstəricilər üzrə nəzarət edilir? (Çəki: 1)
- ✓ Təbii radiasiya fonu və ümumi β -radioaktivliyi
  - Məcburi radiasiya fonu və γ şüalanması
  - İxtiyari radiasiya fonu və rentgen şüalanması
  - Öz-özüə radiasiya fonu və ümumi proton radioaktivliyi
  - Texnogen radiasiya fonu və ümumi α radioaktivliyi
381. İonlaşdırıcı şüalara aid olan hansı işlər dövlət inhisarında olmaqla müvafiq icra hakimiyyət orqanlarının müəyyən etdiyi qaydada həyata keçirilir. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- ✓ Radioaktiv maddələr üzərində nəzarət yoxdur
  - Radioaktiv maddələrin daşınması, saxlanması
  - Radioaktiv mənbələrdən istifadə
  - Radioaktiv maddələrin məhv edilməsi və basdırılması
  - Radioaktiv maddələrin hasilatı və emalı
382. Respublika hududlarında şüalanmanın əsas gigiyeniya normativlərinə əsasən radiasiya qurğularında işləyən həyatının müəyyən fəaliyyəti dövründə (50 il) yol verilən doza nə qədər olmalıdır? (Çəki: 1)
- ✓ 2 Zv
  - 4 Zv
  - 5 Zv
  - 1 Zv
  - 3 Zv

383. Respublika hududlarında şüalanmanın əsas gigiyena normativlərinə əsasən radiasiya qurğularında işləyənlər üçün yol verilən orta illik doza nə qədər olmalıdır? (Çəki: 1)
- √ 0,02 Zv
  - 0,03 Zv
  - 0,05 Zv
  - 0,06 Zv
  - 0,01 Zv
384. Respublika hududlarında şüalanmanın əsas gigiyena normativlərinə əsasən əhali üçün bütün həyatı dövründə (70 il) yol verilən şüalanma dozası nə qədər qəbul olunur? (Çəki: 1)
- √ 0,07 Zv
  - 0,03 Zv
  - 0,05 Zv
  - 0,06 Zv
  - 0,5 Zv
385. Hansı hissəciklər ionlaşma yaratmırlar lakin onlar atomları stabil vəziyyətdən çıxarıb güclü radioaktivlik yaradırlar (Çəki: 1)
- √ Neytronlar
  - Betta hissəciklər
  - Alfa hissəciklər
  - Elektronlar
  - Protonlar
386. Radioaktiv şüa mənbələrindən başqa digər şüalar mənbələri hansılardır? (Çəki: 1)
- Neytron, alfa və betta şüalar
  - Elektronlar, protonlar və nuklidlərdir
  - Rentgen, lazer və elektron şüalar
  - Səs, optik və akustik şüalar
  - √ Neytronlar, rentgen və kosmik şüalar
387. β hissəciklər orqanizmə daxil olduqda hüceyrədə nə cür iz qoyurlar? (Çəki: 1)
- √ İonlaşdırıcı iz qoyurlar
  - Tədrisən hərəkət edirlər
  - Hec bir hərəkət etmirlər
  - Stabil vəziyyətdə qalırlar
  - Heç bir iz qoymurlar
388. γ -nın təbiəti necədir? (Çəki: 1)
- √ Elektromaqnit dalğalarıdır
  - Yüklü hissəciklər selidir
  - Protonlar selidir
  - Kvantlar selidir
  - Elektronlar selidir
389. İonlaşdırıcı şüalanmanın neçə növü vardır? (Çəki: 1)
- √ α , β və γ -şüalar
  - γ -, rentgen və neytronlar
  - Proton, α və pozitronlar
  - Rentgen, β və γ -şüalar
  - Neytron, elektron və γ - şüalar

390. Ətraf mühitin radioaktiv çirklənmədən mühfizəsi sahəsindəki fəaliyyət ölkəmizdə qəbul olunmuş hansı qanunlar və əsasnamələr əsasında həyata keçirilir? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- √ “Ətraf mühitin sağlamlaşdırılması haqqında”
  - “Əhalinin radiasiya təhlükəsizliyi haqqında”
  - “Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında”
  - “Ətraf mühitin monitorinqinin keçirilməsi haqqında”
  - “Ekoloji təhlükəsizlik haqqında”
391. Respublika hüduhdlarında şüalanmanın əsas gigiyena normativlərinə əsasən əhali üçün orta illik yol verilən şüalanma doza nə qədər olmalıdır? (Çəki: 1)
- √ 0,001 Zv və ya 5 Ber
  - 0,01 Zv və ya 8 Ber
  - 0,03 Zv və ya 10 Ber
  - 0,03 Zv və ya 7 Ber
  - 0,005 Zv və ya 3Ber
392. Radiasiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsi hansı sənədlərin qəbul edilməsi ilə həyata keçirilir? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)
- √ Heç bir sənəd qəbul edilmir
  - Radiasiya təhlükəsizliyi qaydalarının
  - Sərəncam və təlimatların
  - Tikinti-norma qaydalarının
  - Sanitariya-gigiyeniya normalarının
393. Radiasiya təhlükəsizliyinin təmin olunmasının əsas prinsipləri hansılardır? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)
- √ Texnoloji prinsiplər
  - Əsaslandırma prinsipi
  - Optimallaşdırma prinsipi
  - İqtisadi və sosial amillərin nəzərə alınması
  - Normalaşdırma prinsipi
394. Texniki qurğuların nasazlığı, işçilərin səhvi nəticəsində ionlaşdırıcı şüa mənbələri üzərində idarəetmənin itirilməsi və bunun nəticəsi olaraq insanların normadan artıq şüalanmasına nə deyilir? (Çəki: 1)
- √ Radiasiya qəzası
  - Təbii qəza
  - Antropogen qəza
  - Qeyri-adi qəza
  - Texniki qəza
395. İnsan fəaliyyəti nəticəsində təbii radiasiya fonunun dəyişməsi necə adlanır? (Çəki: 1)
- √ Texnogen dəyişdirilmiş radiasiya fonu
  - Təbii radiasiya fonu
  - Sərbəst radiasiya fonu
  - Stabil radiasiya fonu
  - Adi radiasiya fonu
396. İndiki və gələcək nəsillərin sağlamlığının ionlaşdırıcı şüalanmaların zərərli təsirindən qorunmasına nə deyilir? (Çəki: 1)
- √ Əhalinin radiasiya təhlükəsi
  - Əhalinin ərzaq təhlükəsi
  - Əhalinin virus təhlükəsi
  - Əhalinin nüvə təhlükəsi
  - Əhalinin sağamlıq təhlükəsi
397. Radiasiya təhlükəsizliyi, radioaktiv maddələrvə digər ionlaşdırıcı şüa mənbələrinə aid əsas sanitariya qaydaları və normalarına nə deyilir? (Çəki: 1)

- √ Radioaktivliyə nəzarət deyilir
- Udulan şüaya nəzarət deyilir
- Elektronlar selinə nəzarət deyilir
- Rentgenə nəzarət deyilir
- Şüalanmaya nəzarət deyilir

398. Təbiətdə xarici təsir olmadan elementlərin öz-özünə şüa buraxması hadisəsi necə adlanır (Çəki: 1)

- √ Radioaktivlik deyilir
- Şüaburaxma deyilir
- Lyumine sensiya deyilir
- Smoq hadisəsi deyilir
- Fotoeffekt deyilir

399. Yaşayış mühitindən asılı olaraq mikroorqanizmlər hansı qruplara bölünürlər?

- √ aerob və aneoroblar
- ekotip və individlər
- biotop və genotoplar
- heteretrof və bakteriyalar
- avtotrof və göbələklər

400. Atmosferdə və çoxsaylı səthi biogen mənşəli çöküntü minerallarının tərkibi hansı elementdən ibarətdir?

- √ oksigen
- qurğuşun
- karbon
- maqnezium
- kalsium

401. Karbohidrogenlərdən yanacaq kimi istifadə olunması atmosferdə hansı qazın miqdarını süni şəkildə artırır ?

- metan qazı
- qurğuşun
- √ karbon
- hidrogen
- kükürd

402. Bakteriyalar tərəfindən hazırlanan və miqdarı daha çox olan element hansıdır ?

- dәм qazı
- metan qazı
- √ üzvi azot
- karbon 4-oksidi
- natrium -xlor

403. Destibellər (dB) nəyin ölçü vahiddir?

- √ səsin titrəyişinin intensivliyinin
- radioaktiv şüalanmanın sürətinin
- işığın yayılma intensivliyinin
- elektromaqnit impulslarının təsirlərinin
- səsin yayılma sürətinin

404. İnfraşəsdə səsin yezliyi nə qədərdir?

- √ 20 Hz –dən aşağı
- 27 Hz
- 20 Hz

- 23 hs
- 25 hs

405. Hansı temperaturda səs 330 m/san sürətlə yayılır?

- 5°C
- 3°C
- 1°C
- 8°C
- ✓ 0°C

406. Hansı səbəb insanların ömrünü 10-12 il qısaladır?

- ✓ səs çirklənməsi
- ozonsferin çirklənməsi
- litosferin çirklənməsi
- hidrosferin çirklənməsi
- atmosferin çirklənməsi

407. Bərk cisimlərdə zərbə və silkələnmə şəklində dalğalanma hansı tezlikdə baş verir?

- 20 hs
- 19 hs
- 25 hs
- 22 hs
- ✓ 18 hs tezliyə qədər

408. Eşitmə aparatında ağır həddi səs intensivliyinin hansı intervalında yaranır? (Çəki: 1)

- 115-125 dB
- ✓ 120-130 dB
- 100-110 dB
- 118-128 dB
- 105-115 dB

409. Hansı tezliklərdə insanın daxili orqanlarının və mərkəzi əsəb sisteminin funksiyası pozulur? (Çəki: 1)

- 2-90 hs
- 5-85 hs
- 7-80 hs
- 5-55 hs
- ✓ 4-100 hs

410. Titrəyişi azaltmaq məqsədi ilə hansı fərdi mühafizə vasitələrindən istifadə edilir? (Çəki: 1)

- ✓ Yaylı dəstəklər, xüsusi əlcək və ayaqqabılardan
- Rezin əlcək, ebonik əlcək və xüsusi əlcəklərdən
- Ebonit dəstək, plastmas ayaqqabı və rezin əlcəklərdən
- Kauçuk dəstək, kauçuk əlcək və ayaqqabılardan
- Rezin əlcək, rezin ayqqabı və polimer əlcəklərdən

411. Titrəyişi azaltmaq məqsədilə istifadə olunan titrəyiş təcridedicilər hansı materiallardan hazırlanır? (Çəki: 1)

- Ebonik və kauçukdan
- Qətran və kauçukdan
- Kauçuk və rezindən
- Şüşə və asbestdən
- ✓ Rezindən və yaydan

412. Titrəyişi azaltmaq məqsədi ilə titrəyiş yaradan mexanizmlər ilə insan arasında nə yerləşdirilir? (Çəki: 1)

- Qoruyucu ekranlar
- Titrəyiş izolyatorları
- Titrəyiş yayanlar
- √ Titrəyiş tədrisediciləri
- Titrəyiş udanlar

413. Titrəyiş yol verilən normadan yuxarı olduqda hansı vasitələrdən istifadə edilir? (Çəki: 1)

- √ Titrəyiş tədris edicilərindən
- Titrəyişi məhv edənlərdən
- Titrəyişi genişləndirənlərdən
- Titrəyişi uzaqlaşdırınlardan
- Titrəyiş udanlardan

414. Titrəyişi zəiflətmək üçün hansı tədbirləri həyata keçirtmək lazımdır? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- √ Titrəyiş mənbələrini genişləndirmək
- Titrəyişi dinamik söndürmək
- Təşkilati-texniki tədbirlər həyata keçirtmək
- Fərdi mühafizə vasitələrindən istifadə etmək
- Titrəyiş mənbəyini ləğv etmək

415. 0-4 hs tezlikli titrəyiş daxili orqanları rezonansa gətirərək hansı xəstəliyin yaranmasına səbəb olur? (Çəki: 1)

- √ dəniz xəstəliyi”nin
- qan xəstəliyinin
- ürək-damar xəstəliyinin
- peşə xəstəliyinin
- mədə xəstəliyinin

416. Hansı tezlikli titrəyiş daxili orqanları rezonansa gətirərək dəniz xəstəliyi yaradır? (Çəki: 1)

- √ 0-4 hs tezlikli titrəyiş
- 1-5 hs tezlikli titrəyiş
- 2-7 hs tezlikli titrəyiş
- 0-3 hs tezlikli titrəyiş
- 2-3 hs tezlikli titrəyiş

417. Hansı tezlikli dalğalanma həyat üçün mühüm olan orqanların (beyin,qara ciyər, mədə) dalğalanmasına uyğun olduğu üçün bele titrəyiş daha təhlükəlidir? (Çəki: 1)

- √ 4-9 hs tezlikli
- 3-8 hs tezlikli
- 5-9 hs telikli
- 3-7 hs tezlikli
- 2-6 hs tezlikli

418. Titrəyiş nəticəsində orqanizmlərdə nə kimi fizioloji dəyişikliklər baş verir? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- √ fizioloji dəyişikliklər baş vermir
- Maddələr mübadiləsinin pozulması
- Oynaq sistemin zədələnməsi
- Sinirlərin zədələnməsi
- Ürək-damar sisteminin xəstəlikləri

419. Bərk cisimlərdə yayılan 18 hs tezlikdən yuxarı tezliklərdəki dalğalanma amplitudası bir yerdə hansı formada hiss edilir? (Çəki: 1)

- √ Titrəyiş şəklində
- Silkələnmə şəklində

- Rəqs şəklində
- Dalğa şəklində
- Zərbə şəklində

420. Bərk cisimlərdə yayılan 18 hs tezliyə qədər dağalanma amplitudası nə şəkildə hiss olunur? (Çəki: 1)

- √ Zərbə və silkələnmə şəklində
- Səsin yayılması və genişlənməsi şəkilində
- Səsin udulması və yox edilməsi şəklində
- Səsin gurlaşması və genişlənməsi şəklində
- Titrəmə və silkələnmə şəklində

421. Ətraf mühitin səs-küydən çirklənməsini aşağı salmaq məqsədi ilə aşağıdakılardan istifadə edilir. Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- Səs mənbəyi süalanmasının istiqamətinin dəyişdirilməsi
- Cox səsləli mənbələrin az səsləli texnologiyalarla əvəz olunması
- Yaşayış tikintilərində arxitektör-planlaşdırma işləri
- Yeni akustik texnologiyaların tətbiqi
- √ Səs mənbələrinin səsinin yüksəldilməsi

422. Zehni əməklə məşğul olan adamlarda məişət səslərinin təsirindən hansı problemlər yaranır? (Çəki: 1)

- √ Qan təzyiqi yüksəlir
- Ankoloji xəstəliklər yaranır
- Stres vəziyyəti yaranır
- Qulaqlarda karlıq yaranır
- Ürək döyüntüləri artır

423. Səs ümumi bioloji qıcıqlandırıcı olub, insan orqanizminin hansı orqanlarına təsir edərək müxtəlif fizioloji dəyişikliklər yaranır. Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- √ Orqanizmdə xoş əhval-ruhiyyə yaranır
- Ürək döyüntüləri qısalır
- Qan damarlarının daralması baş verir
- Beyin qabığına qıcıqlanmasına səbəb olur
- Qan təzyiqi qalxır

424. İnsanın həyatı boyu məruz qaldığı zərərli səslərin mənbələri hansılardır? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- √ Yeni səs tutucuların tətbiqi
- Avadanlıqların gücü və sürəti
- Məişət avadanlıqlarının hər yerdə tətbiqi
- Nəqliyyat vasitələrinin çoxalması
- Yeni intensiv texnologiyaların tətbiqi

425. Səsin intensivliyi onu xarakterizə edən hansı parametrlərdən asılıdır? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- √ Mühitin xassələrindən asılıdır
- Səsin amplitudasından asılıdır
- Dalğanın formasından asılıdır
- Səsin periodundan asılıdır
- Səsin gurluğundan asılıdır

426. İnsan qulağı hansı səsləri qəbul edə bilmir? (Çəki: 1)

- √ İnfraşəsləri və ultrasəsləri
- Orta səsləri və güclü səsləri
- Zəif səsləri və gur səsləri
- İfrat güclü və zəif səsləri
- Adi səsləri və gurultulu səsləri

427. Bütün şəhərlərə xas olan səs çirklənməsi insanların ömrünün neçə il qısalmasına səbəb olur? (Çəki: 1)

- √ 10-12 il
- 7-10 il
- 9-11 il
- 8-10 il
- 5-8 il

428. Səsin titrəyişinin intensivliyi loqarifmik şkala üzrə hansı vahidlə ölçülür? (Çəki: 1)

- √ Destibellərlə (dB) ölçülür
- Santimetrərlə ölçülür
- Vatlarla ölçülür
- Kilometrərlə ölçülür
- hs-lərlə ölçülür

429. Müassir ekologiyanın qlobal problemlərindən biri də ətraf mühitin nə cür çirklənməsidir? (Çəki: 1)

- √ Səs (akustik) çirklənməsidir
- Tullantılarla çirklənməsidir
- Texnogen çirklənməsidir
- Harmonik çirklənməsidir
- Maqnit çirklənməsidir

430. Havada 0° S temperaturda səsin yayılma sürəti nə qədərdir? (Çəki: 1)

- √ 330 m/san
- 300 m/san
- 370 m/san
- 400 m/san
- 350 m/san

431. Səsin sürəti mühitin hansı fiziki parametrindən asılıdır? (Çəki: 1)

- √ Mühitin sıxlığından asılıdır
- Mühitin şəffavlığından asılıdır
- Mühitin nüfuzetmə qabiliyyətindən asılıdır
- Mühitin nüfuzetmə qabiliyyətindən asılıdır
- Mühitin təmziliyindən asılıdır

432. Səsin spektrinə hansı kəmiyyətlər daxildir? (Çəki: 1)

- √ Səsin ucalığı və tembiri daxildir
- Səsin gurluğu və intensivliyi daxildir
- Səsin harmonikliyi və tembiri daxildir
- Səsin tezliyi və gücü daxildir
- Səsin ucalığı və gurluğu daxildir

433. Səsin əsas xarakteristikasını hansı parametr müəyyən edir? (Çəki: 1)

- √ Səsin spektri müəyyən edir
- Səsin gücü müəyyən edir
- Səsin intensivliyi müəyyən edir
- Səsin amplitudası müəyyən edir
- Səsin tezliyi müəyyən edir

434. Adi smoqun tərkibi hansı çirkləndirici qarışıqlardan ibarətdir? (Çəki: 1)

- √ SO₂, NO₂, CO_x, H₂O, C_nH_m

- NO, NO₂, N₂O₅, H₂O, AgO
- PbO, HgO, AuO, H₂O, Al₂O₃
- CO, CO₂, NaO, H₂O, PbO,
- Al₂O₃, FeO, SiO, CdO, HgO

435. Polad istehsalı zamanı atmosferə hansı çirkləndirici maddələr tullanır? (Çəki: 1)

- √ kükürd oksidləri, karbon oksidləri, bərk hissəciklər
- xlor birləşmələri, dəmir oksidləri, su buxarı
- yod buxarı, flor birləşmələri, su buxarı
- natrium oksidləri, xlor, yod buxarı
- sinz oksidləri, dəmir oksidləri, karbon qazı

436. Hava hövzəsini antropogen təsirlərdən yaranan zəhərli maddələrdən mühafizə etmək məqsədilə aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsi vacib sayılır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- tullantı qazların atmosferə səpələnməsi
- sanitar – mühafizə zonalarının yaradılması
- √ istehsal müəssisələrinin şəhər daxilində yerləşdirilməsi
- texnoloji proseslərin ekologiyalaşdırılması
- tullantı qazların təmizlənməsi

437. Atmosferdə hansı qazların çoxalması parnik effekti nin yaranmasına səbəb olur? (Çəki: 1)

- NO, NO₂, NeI, SO₂
- O₂, O₃, N₂O₃
- P₂O₅, CaO, NO₂, O₃
- SO₃, SO₂, CO, N-Oksidləri
- √ CO₂, CH₄, N –Oksidləri, O₃

438. Stratosfer ozonunun azalmasına atmosferdə ildən – ilə artan hansı maddələrin oksidləri təsir göstərir? (Çəki: 1)

- √ N, S, C, - oksidləri
- Au, Ag, Hg, - oksidləri
- Ca, Na, K – oksidləri
- Al, Fe, Hg – oksidləri
- Ga, Se, Ag,

439. Ozon qatının azalmasına hansı maddələr daha çox təsir göstərirlər? (Çəki: 1)

- √ xlor - flüor üzvi birləşmələri və ODM
- Na birləşmələri və neft məhsulları]
- ammoniyak və karbon birləşmələri
- Fe birləşmələri və üzvi sintez maddələri
- Ca birləşmələri və ODM

440. Havada asılı halda olan bərk və maye hissəciklərlə atmosferin çirklənməsi necə adlanır? (Çəki: 1)

- buxarlı çirklənmə adlanır
- duzlu çirklənmə adlanır
- qələvili çirklənmə adlanır
- √ aerosol çirklənmə adlanır
- turşulu çirklənmə adlanır

441. Zivert (Zv) nədir?

- 12 kq maddənin 12 saniyədə udduğu enerjidir
- √ 1 kq maddənin 1 saniyədə udduğu enerjidir
- 10 kq maddənin 10 saniyədə udduğu enerjidir
- 5 kq maddənin 5 saniyədə udduğu enerjidir

- 2 kq maddənin 2 saniyədə udduğu enerjidir

442. İptiddən və defoliantdan hansı silahlarda istifadə edilmişdir?

- Nüvə silahlarına
- Bioloji silahlara
- Bakteroloji silahlara
- Qırıcı silahlara
- ✓ Kimyəvi silahlara

443. ABŞ, Rusiya, Fransa, Çin, İngiltərə hansı silaha malikdirlər?

- Bakteroloji silahlara
- Bioloji silahlara
- Kimyəvi silahlara
- ✓ Nüvə silahlarına
- Qırıcı silahlara

444. Kütləvi qırğın silahlarına hansı silahlar aid edilir?

- Kimyəvi, ümumi qırğın və nüvə silahlar
- Bakteroloji, kimyəvi və qırıcı silahlar
- Bioloji, fərdi qırğın və qırıcı silahlar
- ✓ nüvə, kimyəvi və bakteroloji silahlar
- Nüvə, kompleks və bakteroloji silahları

445. Nə zaman zəhərləyici maddələr bərk, maye, qaz halında olurlar?

- Bioloji silahlar
- ✓ Kimyəvi silahlar
- Nüvə silahları
- Bakteroloji silahlar
- Qırıcı silahlar

446. Kimya obyektlərində hansı formada qəzalar baş verə bilər?

- ✓ ən böyük və ağır qəzalar
- yüngül qəzalar
- ən böyük və orta ağır qəzalar
- ağır qəzalar
- orta ağır qəzalar

447. Aşağıdakılardan hansı hal baş verdikdə elə bir dəyişiklik hiss olunmur?

- azot və kükürd oksidlərinin miqdarı havada artan zaman
- karbon oksidlərinin miqdarı havada artan zaman
- ağır metalların və toksiki maddələrin miqdarı havada artan zaman
- ✓ nüvə partlayışı zamanı
- rentgen şüalanmasından sonra

448. Günəş şüalarının yerə çatmasına his hissəcikləri mane olduqlarına görə yerdə qısa müddətli güclü soyuqlaşma nə zaman baş verə bilər?

- karbon oksidlərinin miqdarı havada artan zaman
- azot və kükürd oksidlərinin miqdarı havada artan zaman
- ✓ nüvə partlayışı zamanı
- ağır metalların və toksiki maddələrin miqdarı havada artan zaman
- rentgen şüalanmasından sonra

449. Nə zaman xərcəng və digər qorxulu xəstəliklər yayılır?

- karbon oksidlərinin miqdarı havada artan zaman
- rentgen şüalanmasından zamanı
- azot və kükürd oksidlərinin miqdarı havada artan zaman
- ✓ nüvə partlayışından sonra
- ağır metalların və toksiki maddələrin miqdarı havada artan zaman

450. Nə zaman atmosferdə yaranan müxtəlif çirkləndirici maddələrdən ibarət tüstü qatları günəş işığının 90 %-nin yer səthinə çatmasını azaldacaq?

- ağır metalların və toksiki maddələrin miqdarı havada artan zaman
- rentgen şüalanmasından zamanı
- karbon oksidlərinin miqdarı havada artan zaman
- ✓ nüvə partlayışından sonra
- azot və kükürd oksidlərinin miqdarı havada artan zaman

451. Çernobılda ən böyük xarakterli faciələrlə nəticələnmiş qəza neçənci ildə baş vermişdir?

- ✓ 1986-cı ildə
- 1983-cü ildə
- 1989-c ildə
- 1980-cı ildə
- 1985-ci ildə

452. Tədqiqatlar göstərir ki, əgər iri miqyaslı müharibələr başlayarsa ən ağır vəziyyət planetin hansı hissəsində yaranacaq? (Çəki: 1)

- Ekvatorda yaranacaq
- Cənub yarımkürəsində yaranacaq
- ✓ Şimal yarımkürəsində yaranacaq
- Antaktidada yaranacaq
- Subtropik zonada yaranacaq

453. Nüvə reaksiyaları nəticəsində qapalı həcmdə böyük miqdarda ayrılan nüvədaxili enerjiden baş verən partlayış təsirli silaha nə deyilir? (Çəki: 1)

- ✓ Nüvə silahı deyilir
- Kütləvi silah deyilir
- Bakterioloji silah deyilir
- Atom silahı deyilir
- Kiyəvi silah deyilir

454. Hazırda rəsmi olaraq hansı dövlətlərin silahlı qüvvələri nüvə silahlarına malikdir? (Çəki: 1)

- ✓ ABŞ, Rusiya, Fransa, Çin, İngiltərə
- Türkiyə, İrak, İran, Gürcüstan, Polşa
- Polşa, Litva, Latviya, Estoniya, Rusiya
- Ukrayna, İran, ABŞ, Çin, Hindistan
- Azərbaycan, Türkiyə, İran, Macarıstan

455. Nüvə partlayışı ətraf mühitə nə kimi dəyişikliklər yaradır? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- Canlı qüvvə məhv olur
- Yanğınlar və radioaktiv zəhərlənmələr baş verir
- ✓ Ətraf mühit dəyişməz qalır
- İnzibati mərkəzlər dağılır
- Sənaye və hərbi obyektlər dağılır

456. Hal-hazırda dünyada ən güclü kütləvi qırğın silahı hansı silah sayılır? (Çəki: 1)

- Kimyəvi silah
- Fiziki silahlar

- Kütləvi qırğın silahı
- Bakterioloji silah
- ✓ Nüvə silahı

457. Bombaların partlaması zamanı yaranan çuxurlar (çalalar) sonradan ekoloji problemlər yaradan hansı proseslərin yaranmasına səbəb olur? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- Yoluxucu xəstəliklərin yaranmasına
- Ərazinin biogeokimyəvi balansının dəyişməsinə
- ✓ Təsərrüfat fəaliyyətinin genişlənməsinə
- Eroziya prosesinin yaranmasına
- Bataqlıqların əmələ gəlməsinə

458. Müharibə dövründə adətən döyüş sursatlarının neçə faizi partlamamış qalır və bunun nəticəsində müharibədən sonra da insan itkisi davam edir? (Çəki: 1)

- ✓ 10%-i
- 17%-i
- 8%-i
- 5%-i
- 15%-i

459. İnsanları kütləvi qırmaq üçün istifadə edilən bakterial vasitələr və zəhərlər necə adlanır? (Çəki: 1)

- ✓ Bakterial silah adlanır
- Fərdi silah adlanır
- Kimyəvi silah adlanır
- Kütləvi qırğın silahı adlanır
- Nüvə silahı adlanır

460. Kimyəvi silahlarla zəhərləyici maddələr hansı aqreqat halında olur? (Çəki: 1)

- Kristal, maye, buxar
- Buxar, tüstü, qətran
- Buxar, qaz, aerosol
- ✓ Bərk, maye, qaz
- Aerosol, buz, kristal

461. Hansı silahlar böyük qüvvəyə və müxtəlif dağıdıcı təsirlərə malikdir? (Çəki: 1)

- Qırıcı silahlar
- Bioloji silahlar
- Kimyəvi silahlar
- ✓ Nüvə silahları
- Bakterioloji silahlar

462. Əgər iri miqyaslı müharibələr baş verərsə planetin hansı hissəsində atmosferin daha güclü çirklənməsi baş verəcəkdir? (Çəki: 1)

- Suptropik zonalarda
- ✓ Şimal yarımkürəsində
- Cənub yarımkürəsində
- Qütblərdə
- Cənub yarımkürəsində

463. Müharibələr təsərrüfat sahələrinin azalmasına və insanların məskunlaşdığı mühitə zərər yetirməklə yanaşı ətraf mühitdə nə kimi ekoloji ziyanlar yeritir? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- ✓ Ətraf mühitdə böyük dəyişiklik olmamış
- Sahələr minalanmış
- Kimyəvi maddələrin qalıqları qalmış

- Yüksək toksiki maddələr qalmış
  - Texnika karroziyaya uğramış
464. Hansı silahlarda xəstəlik yayan canlı orqanizmlərdən, yaxud xəstəliyə yoluxmuş toz və ya maye ilə doldurulmuş döyüş sursatlarından istifadə olunur? (Çəki: 1)
- ✓ Bakterioloji silahlarda
  - Kütləvi qırğın silahlarında
  - Qırıcı silahlarda
  - Kimyəvi silahlarda
  - Nüvə silahlarında
465. Kimyəvi silahlarda istifadə olunan hazırda prinsipcə bir-birindən fərqlənən zəhərli maddələr insan orqanizminə nə kimi təsir göstərir? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- Boğucu təsir göstərir
  - Ümumi zəhərliyə təsir göstərir
  - ✓ Cüzi zəhərləyici təsir göstərir
  - Sınırlı-paralitik təsir göstərir
  - Psixogen təsir göstərir
466. Kimyəvi silahlarda əsasən hansı zəhərləyici maddələrdən istifadə edilmişdir? (Çəki: 1)
- ✓ İptiddən və defoliantdan
  - Sianit və civədən
  - Selen və indiumdan
  - Civə və talliumdan
  - Kükürd və sianitdən
467. Kimyəvi silahlarla ətraf mühiti və biosferi zəhərləmək üçün hansı vasitələrdən istifadə edirlər? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)
- ✓ Avtomobil nəqliyyatından
  - Raketlərdən
  - Bomba
  - Mina və mərmilərdən
  - Təyyarələrdən
468. İnsan və digər orqanizmləri, biotani hərbi zərərliyə maddələrinin köməyi ilə zəhərləyən silahlar necə adlanır? (Çəki: 1)
- Nüvəsilahları
  - Fərdi silahlar
  - ✓ Kimyəvi silahlar
  - Bakterioloji silahlar
  - Qırıcı silahlar
469. Nüvə silahları ətraf mühitdə nə kimi təsirlər yaradır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- Ətraf mühitə zərbə dalğası yayılır
  - Radioaktiv şüalanma güclənir
  - Elektromaqnit impuls təsirləri artır
  - İşıq şüalanması yayılır
  - ✓ Ətraf mühitin vəziyyətində dəyişiklik yaranmır
470. Nüvə, kimyəvi və bakterioloji silahlar hansı qırğın silahlarına aid edilir? (Çəki: 1)
- Fərdi qırğın silahlarına
  - Kompleks qırğın silahlarına
  - Xüsusi qırğın silahlarına
  - ✓ Kütləvi qırğın silahlarına
  - Ümumi qırğın silahlarına

471. Torpağın əsas tərkib hissəsi hansı maddələrdən ibarətdir ?

- √ atıl maddələr
- biogen maddələr
- üzvi maddələr
- kimyəvi maddələr
- biokoz maddələr

472. Dioksin və ona oxşar maddələr hansı təsirlər yaradır? (Çəki: 1)

- katarat, konserogen, onkoloji təsirlər
- √ mutagen, konserogen, embriotoksiki təsirlər
- şüalanma, isitmə, soyutma təsirləri
- mutagen, zəhərləyici, allerqik təsirlər
- onkoloji, embriotoksiki, leykotik təsirlər

473. Dünyada sənaye tullantılarının yığılıb qalması hansı ekoloji vəziyyətin yaranmasına səbəb olur (Çəki: 1)

- normal ekoloji vəziyyətin
- √ Kritik ekoloji vəziyyətin
- stabil ekoloji vəziyyətin
- dayanıqlı ekoloji vəziyyətin
- dayanıqsız ekoloji vəziyyətin

474. Ətraf mühitə təsir xarakterinə görə antropogen təsirlər necə cür olur? (Çəki: 1)

- √ mexaniki, fiziki, kimyəvi, bioloji
- akustik, bioloji, kimyəvi, mexaniki
- optik, akustik, bioloji mexaniki
- kimyəvi, ionlaşdırıcı, bioloji, optik
- fiziki, optik, elektrik, bioloji

475. Hansı maddələr ətraf mühiti daha çox çirkləndirir? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- kanserogen maddələr, pestisidlər
- √ yeyinti məhsulları
- ağır metallar
- nuklidlər
- neft və neft məhsulları

476. Ağır metallarla, pestisidlərlə, kimyəvi maddələrlə, müxtəlif ərintilərlə baş verən çirklənmələr hansı növ çirklənməyə aiddir? (Çəki: 1)

- optik çirklənməyə aiddir
- səs – küy çirklənməsinə aiddir
- bioloji çirklənməyə aiddir.
- ion çirklənməsinə aiddir
- √ kimyəvi çirklənməyə aiddir

477. Torpaqda üzvi maddələrin minerallaşması əsasən hansı şəraitdə gedir?

- arid və humid şəraitdə
- donuşluq şəraitində
- rütubətli şəraitdə
- √ aerob və aneorob şəraitdə
- yüksək temperaturda

478. Litosferi ən çox çirkləndirən mənbə və sənaye sahəsi hansıdır?

- kömür sənayesi

- yüngül sənaye
- yeyinti sənayesi
- ✓ metallurjiya sənayesi
- energetika sənayesi

479. Ətraf mühiti hansı maddələr daha çox çirkləndirmir?

- ✓ dəmir oksidləri
- azot oksidləri
- kükürd oksidləri
- karbon oksidləri
- tozlar və karbohidrogenlər

480. nüvə partlayışları güclü elektromaqnit şüalanması yaratdığından, partlayışdan sonra şüalanma hansı obyektlərdə işin pozulmasına yaxud təmamilə sıradan çıxmasına səbəb olacaqdır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- ✓ Obyektlərin işində pozuntular olacaq
- Kompüter sistemlərində
- Energetika sistemində
- Elektron sistemlərində
- Rabitə obyektlərində

481. Nüvə partlayışından sonra ətraf mühitə hansı növ yağıntıların düşməsi intensivləşir? (Çəki: 1)

- ✓ Qlobal radioaktiv yağıntıların
- Metal yağıntıların
- Zəhərli yağıntıların
- Qurumlu yağıntıların
- Turş yağıntıların

482. Nüvə partlayışları zamanı geniş ərazilərdə öldürücü dozada hansı şüalanma baş verəcək? (Çəki: 1)

- radioaktiv şüalanma
- Rentgen şüalanması
- Neytronlar seli
- Zəhərli şüalanma
- ✓ β - şüalanma

483. Nüvə zərbəsindən sonra atmosfərə kullu miqdarda hansı maddələr düşərək ətraf mühitin çirklənməsinə səbəb olur. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- ✓ Heç bir maddə atılmır
- Ağır metallar və toksiki maddələr
- Azot və kükürd oksidləri
- Müxtəlif karbohidrogenlər
- Karbon oksidləri

484. Ən böyük texnogen xarakterli faciələrlə nəticələnmiş qəza 1986-cı ildə hansı şəhərdə baş vermişdir? (Çəki: 1)

- Kiyevdə
- Kazanda
- Odessada
- Xarkovda
- ✓ Çernobılda

485. Texnogen təsirlərdən hansı obyektlərdə baş verən qəzalar daha təhlükəli və fəlakətli ekoloji qəzalar sayılır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)

- ✓ Kiçik gücə malik olan İES-də
- Neft və qaz borularında, nəqliyyat sistemində

- Su anbarlarında və bəndlərdə
- Kimya müəssisələrində
- Radiasya obyektlərində

486. Qəzalar və fəlakətlər lokal xarakter daşmasına baxmayaraq onların ekoloji nəticələri necə olur? (Çəki: 1)

- ✓ Geniş məsafələrə yayılır
- Kiçik ərazilərə yayılır
- Demək olar ki, yayılmır
- Rayona yayılır
- Lokal xarakter daşıyır

487. Antropogen qəzaların ekosistemlərə təsirləri arasında hansı obyektlər xüsusi təhlükəli sayılır? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)

- ✓ Kiçik bir müəssisədə baş verən yanğın
- Geniş ərazilərdə müşə yanğınları
- Neft borularında və tankerlərdə baş verən qəzalar
- Radioaktiv və zərərli maddələrin daşınması zamanı baş verən qəzalar
- AES-də və kimyəvi müəssisələrdəki qəzalar

488. Nüvə partlayışlarından sonra atmosferdə yaranan müxtəlif çirkləndirici maddələrdən ibarət tüstü qatları günəş işığının neçə faizinin yer səthinə çatmasını azaldacaq? (Çəki: 1)

- 85%-ni
- 50%-ni
- 45%-ni
- 70%-ni
- ✓ 90%-ni

489. Nüvə partlayışlarından sonra insanların səhhətində nə kimi problemlər yaranacaqdır? (Çəki: 1)

- ✓ Xərçəng və digər qorxulu xəstəliklər yayılacaq
- əsəb sistemi pozulacaq
- Stres hallar keçirəcəklər
- İmmunitet azalacaq
- Səhhətlərində dəyişiklik olmayacaq

490. Nüvə partlayışları zamanı günəş şüalarının yerə çatmasına his hissəcikləri mane olduqlarına görə yerdə nə baş verə bilər? (Çəki: 1)

- ✓ Qısa müddətli güclü soyuqlaşma
- Güclü zəlzələlər
- Böyük dağıntılar
- Uçqunlar baş verə bilər
- Böyük və güclü fırtınalar

491. Atmosferdə olan hansı çirkləndirici, günəş şüalarını udmaq qabiliyyətinə malikdir? (Çəki: 1)

- ✓ his hissəcikləri
- Qurum
- Aerozollar
- Dispers hissəciklər
- Qum hissəcikləri

492. Nüvə partlayışları nəticəsində his, qurum hissəcikləri atmosferdə hansı təbəqənin nazilməsinə səbəb olacaqdır? (Çəki: 1)

- ✓ Ozon təbəqəsinin
- Strotosfer təbəqəsinin
- Buludların
- Nuzosfer təbəqəsinin
- Troposfer təbəqəsinin

493. Nüvə partlayışları zamanı ətraf mühətdə nə kimi hadisələr baş verə bilər? Hansı cavab düzgün deyil (Çəki: 1)
- ✓ Elə bir dəyişiklik hiss olunmaz
- Güclü tüstü cərəyanlarının yaranması
  - Atmosferin toz, his, qrum, torpaqla çirklənməsi
  - Radiasiya tozunun ətraf mühitə yayılması
  - İqlimin global pozulması
494. Su ekosistemləri və bütövlükdə biosfer üçün hansı məhsulların dənizə və okeana axıtılması böyük təhlükə hesab olunur? (Çəki: 1)
- ✓ Neft və neft məhsullarının
- Çirkab suların
  - Məişət sularının
  - Kommunal çirkab sularının
  - Kimyəvi maddələrin
495. Kimya obyektlərində baş verən qəzalarda nə kimi ekoloji problemlər yaranır? Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- ✓ Ətraf mühitə kiçik dəyişikliklər olur
- Su mənbələri zəhərli maddələrlə yoluxur
  - Torpaq zəhərlənir
  - İnsan və heyvanlarda kütləvi zəhərlənmələr baş verir
  - Atmosferin yuxarı təbəqəsi zəhərli maddələrlə yoluxur
496. Ekoloji nəticə baxımdan ən böyük və ağır qəzalar hansı obyektlərdə baş verir? (Çəki: 1)
- ✓ Kimya obyektlərində
- Karxanalarda
  - Kiçik müəssisələrdə
  - Kommunal sahələrdə
  - Məişət obyektlərində
497. Yüksək texnogen standartlara malik olan ölkələrdə hansı səbəblərdən texnogen ekoloji qəzalar baş verə bilər. Hansı cavab düzgün deyil? (Çəki: 1)
- ✓ Ekoloji qəzalar baş verə bilməz
- Təhlükəsizlik texnikasına riayət edilməməsi
  - Təbii fəlakətlərin təsirindən
  - İstehsalda baş verən sınımlar
  - İnsanların səhvlərindən
498. Yüksək texnoloji standartlara malik olan ölkələrdə belə texnogen ekoloji qəzalar baş verə bilərmi? (Çəki: 1)
- ✓ Baş verə bilər
- Bəzən ola bilər
  - Baş verməsi ehtimal olunmur
  - Mümkün deyil
  - Müstəsna halda
499. Qəzalar və fəlakətlər qəflətən baş verdiyindən nə cür xarakter daşıyır? (Çəki: 1)
- ✓ Lokal xarakter daşıyır
- Nöqtəvi xarakter daşıyır
  - Ümumi xarakter daşıyır
  - Kütləvi xarakter daşıyır
  - Regional xarakter daşıyır
500. Texnogen qurğuların qəzası zamanı nə baş verir və canlı orqanizmlərin kütləvi qırğını, iqtisadi ziyanlar yaranır? (Çəki: 1)

- √ Texnolu qəzalar yaranır
- İstehsalat qəzaları yaranır
- Antropogen qəzalar yaranır
- Təbii qəzalar yaranır
- Fəlakətlər yaranır